ИНТИЗОМ — ВИЖДОНИМИЗ, ШАРАФ-ШОНИМИЗ!

● Эришилган натижаларни мустаҳкамлайлик ва кўпайтирайлик, 1983 йил давлат план-топшириқларини тўла ва ошириб бажарайлик.

● Ўз шахсий меҳнатини баҳолашга талабчанлик билан ёндошиш, ишлаб чиқаришдаги намунали тартиб ҳар бир куннинг нормаси бўлиб қолсин.

● Меҳнатни ташкил этишни муттасил яхшилаб, хўжасизлик ва бўшангликка, кўзбўямачилик, ичкиликбозлик ва безориликка қарши курашни кучайтирайлик.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 8 (4999).
11 ЯНВАРЬ 1983 й.
СЕШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Партия ташкилотларида

Жамоатчилик назорати остида

Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмасининг ишчилари Т. Степанова билан Х. Орипова ўз хоҳишларига кўра ишдан бўшатишни сўраб директор номига берган аризаларини қайтариб олишди. Жамоатчилик асосида ишлайдиган кадрлар бўлимининг мажлисида улар билан суҳбат ўтказилганидан сўнг шу аризаларни қайтариб олишди.

Масалан, Т. Степанова иккинчи сменадан кейин кечаси уйига етиб бориши қийинлигини, шаҳарнинг олис районида туришини ишдан бўшаш истагига важ қилиб келтирган. Тикувчига фақат бир смена ишланадиган қўшни цехга ўтишни таклиф қилишди. Х. Орипова эса болалари борлигини, уларга доимо қараб туриш кераклигини важ қилганди. Жамоатчиларнинг илтимосига кўра, унга ишни уйда тикиш имкони берилди.

— Кейинги пайтлар коллективимизда кадрлар қўнимсизлигини пасайтириш учун кураш пасайиб кетди, — деди бирлашма партия комитети секретарининг ўринбосари А. Ахмонова. — Меҳнат интизоми ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш ҳаракатини кенг қулоч ёйдирган москваликлар ташаббусининг муҳокамаси бу ишга янги бир омил бахш этди. Жамоатчи кадрлар бўлими ўз фаолиятини кучайтириб юборди. Унинг составида меҳнат ветеранлари, маъмурият, партия ва жамоат ташкилотларининг вакиллари бор. «Ўз хоҳишига мувофиқ» ишдан кетиш тўғрисида берилган аризалар шу бўлимнинг ташаббуси билан энди цех мажлисларида ҳам кўриб чиқилмоқда. Жамоатчиликнинг фикри ёшларга қаттиқ тарбиявий таъсир кўрсатмоқда.

Тикувчилар меҳнат интизомини бузадиган ёш ишчилар билан ўтказиладиган суҳбатларга уларнинг ота-оналарини ҳам таклиф қила бошладилар. Бундай муҳокама одатда дуруст натижалар бермоқда.

Халқ контролёрлари ва жамоатчилик асосида ишлайдиган кадрлар бўлимининг таклифига кўра, шаҳарнинг олис районларидан тикувчиларни иш жойига етказиб келтиришни корхона ўз зиммасига олди. Бирлашма шу мақсад учун етти автобус ёллади. Яқин фурсатда уларнинг сонини 10 тагача етказиш мўлжалланади.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТКАШЛАР ҲАҚИДА МЕҲРИБОНЛИК

10 январда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов раислигида аҳоли турмуш маданиятини ошириш масалалари билан шуғулланувчи республика кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Партия Марказий Комитетининг 1982 йилги май ва ноябрь пленумлари қарорлари асосида республика шаҳар ва қишлоқлари меҳнаткашларининг турмуш шароитини янада яхшилаш билан боғлиқ муҳим вазифалар муҳокама қилинди.

Мажлис иштирокчилари Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министри А. А. Уркинбоевнинг қишлоқ аҳолисига коммунал хизмат кўрсатиш аҳволи ва уни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги ахборотни тингладилар. Коммунал хизмат қишлоқ жойларда янги тармоқ ҳисобланади. Муҳокама давомида қайд этиб ўтилганидек, КПСС Марказий Комитети май Пленумининг, шунингдек, аҳоли турмуш маданиятини ошириш республика кенгашининг қарорларига мувофиқ кейинги вақтларда республика колхоз ва совхозларида инженерлик тармоқлари ва иншоотларини, уй-жой фондини, социал ва маданий-маиший объектларни капитал ва жорий ремонт қилиш ишларини такомиллаштириш кучайтирилди.

Шу билан бирга Қишлоқ хўжалик министрлигининг коммунал хизмати бўлинмалари водопровод, иситиш ва канализация тармоқларини, уй-жой биноларини, мактабгача болалар муассасаларини, мактаблар ва бошқа объектларни ремонт қилиш ишлари ҳажмини анчагина кўпайтиришлари мумкин эди. Кенгаш қабул қилган тавсияларда, жумладан қишлоқ коммунал хизматини планли тартибда ва марказлаштирилган ҳолда трубалар, насос ва станок ускуналари билан, махсус автомобиль транспорти, лак-бўёқ, бинокорлик материаллари билан таъминлаш кўзда тутилди.

Мажлисда уй-жой фондининг қандай сақланаётганлиги хусусида Тошкент шаҳар Собир Раҳимов район ижроия комитетининг фаолияти тўғрисидаги масала қараб чиқилди. Район ижроия комитети раиси М. З. Зуфаров шу тўғрида ахборот берди. Собир Раҳимов районида Москва шаҳар Жданов район ижроия комитетининг тажрибаси асосида уй-жой фонди жамоатчилик кўригидан ўтказилди, жамоатчилик асосида ремонт бригадалари тузилмоқда, уй-жой биноларини ва микрорайонларни намунали ҳолда сақлаш учун социалистик мусобақа авж олдирилди. Район саноат корхоналари ва ташкилотларининг планли равишда жорий ва капитал ремонт қилиш учун уй-жой биноларини ва жамоат биноларини оталиққа олиши ташкил этилмоқда.

Айни вақтда районда уй-жой фондини сақлашда жиддий камчиликлар ва нуқсонлар ҳам борлиги мажлисда қайд этиб ўтилди. Баъзи ремонт-бинокорлик ташкилотлари уй-жой, маданий-маиший ва жамоат биноларини жорий ва капитал ремонт қилиш планларини ўз вақтида ва сифатли бажармаяптилар, ремонт ишлари чўзиб юборилмоқда. Район ижроия комитети районда идораларга қарашли уйларнинг яхши сақланиши учун зарур чораларни кўрмаётган корхона ва ташкилотларга нисбатан етарли даражада талабчанлик қилмаяпти. Кенгаш уй-жой биноларини жамоатчилик муҳофазасига топшириш, кўнгилли ремонт дружиналари тузиш, уй-жой биноларини, ҳовли территорияларини намунали ҳолда сақлаш учун ва юксак турмуш маданияти учун социалистик мусобақани авж олдириш борасида Москва шаҳар Жданов райони ижроия комитети тажрибасини оммалаштириш юзасидан янада кенг ва собитқадам иш олиб боришни тавсия қилди. Райондаги ремонт-эксплуатация хизматини, биринчи навбатда авария-диспетчерлик хизматини қатъиян яхшилаш, уй-жой фондининг сақланиши учун барча идоралар ва ташкилотларнинг масъулиятини ошириш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йилги ноябрь Пленуми қарорлари асосида қишлоқда турмуш маданиятини ошириш соҳасида Тошкент областидаги Усмон Юсупов номли агросаноат бирлашмасининг ролини янада кучайтириш тўғрисида шу бирлашма директори Ж. Х. Хоназаров мажлисда ахборот берди. Муҳокама давомида агросаноат бирлашмасининг партия ташкилоти ва раҳбарлари қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш маданиятини планли равишда ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилаётганликлари, ишчилар ва хизматчиларни коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларини собитқадамлик билан ҳал қилаётганликлари, янги социал ва маданий-маиший объектлар қураётганликлари, спорт-соғломлаштириш комплекси барпо этаётганликлари қайд этилди. Халқобод посёлкасининг планли равишда пухта ўйлаб қайта қурилаётганлиги бунга яхши мисол бўла олади. Халқобод посёлкаси борган сари шаҳар тусини олмоқда. Бу ерда яшаш учун ғоят қулай шароит яратадиган ва қишлоқ аҳолисининг маънавий талаб-эҳтиёжларига мос келадиган ягона уй-жой ва маданий-маиший комплекс барпо этилмоқда. Бу иш озиқ-овқат программасини, коллектив олдида турган конкрет вазифаларни муваффақиятли равишда амалга оширишга қаратилган мафкуравий, сиёсий-тарбиявий иш билан чамбарчас боғланган ҳолда олиб борилмоқда.

Республика кенгаши аҳолининг турмуш маданиятини ошириш борасида Усмон Юсупов номли агросаноат бирлашмаси ишини умуман маъқуллаб, қабул қилган тавсияномаларида бу ишни янада такомиллаштиришнинг конкрет йўлларини кўрсатиб ўтди, қишлоқда турмуш маданиятини янада ривожлантириш соҳасида илғор коллективларнинг тажрибасини кенг пропаганда қилиш ва ундан фойдаланишни тавсия этди.

Мажлисда Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Шаҳар ва қишлоқларимиз меҳнаткашларининг ишга муносабати, масъулияти ва меҳнат интизоми, унинг самарадорлиги ва сифати, деб таъкидлади ўртоқ Рашидов, уларнинг турмуши қанчалик яхши ташкил этилганига бевосита боғлиқдир. Бугунги кунда меҳнаткашлар турмушини ташкил қилиш комплекс ёндошувни тақозо этади. КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов партия Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумида сўзлаган нутқида буни яна бир марта таъкидлаб, совет кишиси тўғрисида, унинг меҳнат ва турмуш шароитлари ҳақида, уни маънавий камол топтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш ғоят муҳим программавий йўл-йўриқ эканлигини қайд этиб ўтди.

Аҳолимизнинг катта қисми қишлоқда яшаб меҳнат қилаётганлигини ҳисобга олиб, қишлоқ меҳнаткашларининг турмушини ташкил этиш алоҳида аҳамиятга эгадир. Эндиликда қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш маданиятини ошириш масаласи фақат нормал уй-жой шароитларини вужудга келтириш билан асло чекланиб қолмай, балки социал, ғоявий-сиёсий масала бўлиб қолмоқда. Давлат қишлоқ аҳолисининг турмуш ва маданий шароитларини яхшилаш учун ғоят катта маблағ ажратмоқда. Кейинги ўн йил мобайнида Ўзбекистоннинг қишлоқ жойларида ўн олти миллион квадрат метрдан кўпроқ уй-жой, юзлаб мактаблар, клублар, касалхоналар, болалар муассасалари, маиший хизмат уйлари барпо этилди, водопровод ва канализация шахобчалари ётқизилди, бир неча миллион квадрат метр йўл асфальтланди. Буларнинг ҳаммаси бебаҳо умумхалқ бойлиги бўлиб, ундан тўғри ва омилкорлик билан фойдаланиш, уни асраш, яхши сақлаш бизнинг муштарак вазифамиздир. Бунда республикада ташкил этилган қишлоқ ихтисослаштирилган коммунал хизмати муҳим роль ўйнаши керак. Қишлоқ меҳнаткашларига коммунал хизмат даражаси ва сифатини муттасил ошириш партия социал сиёсатининг муҳим таркибий қисми, шаҳар билан қишлоқни яқинлаштириш вазифасининг ҳал этилиши бўлиб, биз ҳаммамиз бу ҳақда ғамхўрлик қилишимиз, умумий куч-ғайрат сарфлашимиз лозим.

Партия Марказий Комитети уй-жой фондини, маданий-маиший, социал ва жамоат биноларини сақлаш борасидаги ҳамма ишларни яхшилаш зарурлигига бизнинг эътиборимизни доимо жалб этиб келмоқда. Уй-жой қурилиши ва ундан фойдаланиш, уни тақсимлаш устидан контролликни кучайтириш, бу муҳим ишдаги камчиликларнинг олдини олиш зарур. Олдиндан планли ремонт ишларини практикага кенгроқ жорий этиш, иссиқликни, электр энергиясини, уй-жой ва коммунал хўжаликни ривожлантиришга ажратиб берилаётган материал ва молия ресурсларини тежаш чораларини амалга ошириш керак. Шаҳарларда ҳам, шунингдек қишлоқларда ҳам уй-жойларни сақлаш, уни ремонт қилиш ишларига жамоатчиликни кенг жалб этиш, уй-жой фондининг сақланиши учун квартира эгаларининг масъулиятини ошириш лозим. Уй-жой биноларини, ҳовли территорияларини намунали сақлаш ҳамда юксак турмуш маданияти учун аҳоли ўртасида социалистик мусобақани авж олдириш зарур.

Агросаноат комплекслари ташкил этилиши билан қишлоқ жойларда турмуш маданиятини ошириш имкониятлари анча кўпайди. Агросаноат интеграцияси ҳам иқтисодий, ҳам социал жиҳатдан ғоят катта аҳамиятга эгадир.

Биз меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини оширишда иккита муҳим вазифани ҳал этишимиз — турмуш маданиятининг моддий базасини барпо этишимиз ҳамда мустаҳкамлашимиз ва шу билан бирга ундан тўғри фойдаланишимиз керак. Бу база кишиларнинг маънавий маданиятини, онглилигини, сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини ошириш, уларда коммунистик дунёқарашни шакллантириш ишига хизмат қилиши лозим.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ

Завод коллективи КПСС XXVI съезди қарорларига амал қилиб, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб, товар маҳсулот ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлиги ва юбилей йили социалистик мажбурияти юзасидан ўн биринчи беш йиллик икки йили топшириғини муваффақиятли бажарди, мамлакат халқ хўжалигининг барча тармоқларига ва экспорт учун компрессорлар етиштириб беришни муддатидан илгари амалга оширди.

Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов нутқида ўртага қўйилган катта вазифаларни баланд руҳ билан кутиб олдилар. Улар ўз куч-ғайратларини бутун хўжалик фаолиятини янада яхшилашга, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, меҳнат, ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлашга қаратиб, 1983 йил учун қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиладилар.

ТОШКЕНТДАГИ «КОМПРЕССОР» ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1983 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ишлаб чиқариш ҳажми юзасидан йиллик план муддатидан илгари 26 декабрда бажарилади ва йиллик планга қўшимча равишда 400 минг сўмлик маҳсулот, жумладан, 70 минг сўмлик харидоргир халқ истеъмол моллари реализация қилинади, пландан ташқари 15 та компрессор ишлаб чиқарилади, халқ хўжалигига 1,8 миллион сўмлик иқтисодий самара берадиган ПР—6/8М кўчма компрессор станциясини кўплаб ишлаб чиқариш ва халқ истеъмол молларидан уч хил буюмни кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

Меҳнатни ташкил этиш даражасини оширишга ва иш вақтидан янада тўлароқ фойдаланишга эришилади, меҳнат унумдорлигини ўстириш плани 45 процент ошириб бажарилади, шунинг ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмининг бутун ўсиши таъминланади.

Сифатни бошқариш комплекс системасини янада такомиллаштириш таъминланади ва давлат Сифат белгисини олган барча буюмлар салмоғи ишлаб чиқариладиган маҳсулот умумий ҳажмининг 75 процентига етказилади, маҳсулот таннархи арзонлаштирилади. Унумсиз харажатлар қисқартирилади ва шунинг эвазига пландан ташқари 200 минг сўмлик фойда олинади. Асбоб-ускуналарни сменали ишлатиш коэффициенти оширилади, уларнинг бекор туриб қолиши қисқартирилади ва шунинг асосида фонд самарадорлиги 1982 йилдагига қараганда 3 процент оширилади. Топшириқда белгиланганидан ташқари 25 минг киловатт-соат электрэнергия, 100 тонна шартли ёқилғи, 7 минг гигакалория иссиқлик энергияси, 30 тонна металл прокат иқтисод қилинади.

Илғор технологияни, механизациялаш ва автоматлаштириш воситаларини янада кенгроқ жорий этиш, меҳнатни ташкил этиш ва ишлаб чиқаришни бошқариш даражасини ошириш асосида 95 ишчининг меҳнати тежалади, қўл меҳнати билан банд бўлган ишчилар бир процент камаяди. Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг бригада формаси янада кенгроқ жорий этилади ҳамда ишчиларнинг камида 52 проценти бунга жалб этилади. Кадрлар қўнимсизлигини янада камайтиришга эришилади, иш вақтининг унумсиз бекор кетиши 25 процент қисқартирилади. 30 нафар янги ишчи тайёрланади, 180 ишчининг малакаси оширилади, 65 нафар ишчи турдош касбларга ўргатилади, завод ходимларидан 190 киши иқтисодий таълим системасида ўқитилади.

Оталиқдаги совхозга машина-механизмларни қишлоқ хўжалик ишларига ўз вақтида тайёрлашда ва меҳнат қуроллари билан таъминлашда ёрдам берилади.

«Компрессор» заводининг меҳнаткашлари «Ҳар бир ишчининг юқори сифатли ишлашидан — коллектив меҳнатининг юксак самарадорлигига эришайлик» шиори остида мусобақани авж олдириб, ўн биринчи беш йиллик учинчи йили планини муваффақиятли бажариш учун бутун кучни сарфлайдилар.

Социалистик мажбуриятлар завод коллективининг йиғилишларида муҳокама этилиб, қабул қилинди.

Бугун «Компрессор» заводида

«Компрессор» заводи деталларга иссиқлик ёрдамида ишлов бериш участкасининг термистлар бригадаси янги йилни зарбдор меҳнат, яхши кайфият билан бошлади. «Иш вақтининг ҳар бир дақиқасини қадрлайлик!» шиори остида меҳнат қилаётган ана шу энг яхши коллективга бир неча йиллардан бери Маъруф Маҳмудович Раҳмонов етакчилик қиляпти. Термистлар смена топшириғини мунтазам 140—150 процент бажарадилар. Пешқадам бригада завод коллективининг шу йилга қабул қилган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажаришга фаол киришди.

СУРАТДА: иш сменасига якун чиқарилмоқда.

И. Шаткин фотоси.

А. Н. ТОЛСТОЙ ЮБИЛЕЙИГА БАҒИШЛАНДИ

Пойтахтимизда машҳур совет ёзувчиси Алексей Николаевич Толстой туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб кўпгина тадбирлар бўлиб ўтмоқда. Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг тарих, тилшунослик ва адабиётшунослик бўлими, шунингдек Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институти томонидан ташкил этилган илмий конференция ана шу санага бағишланди.

Тил ва адабиёт илмий-текшириш институтининг катта залига таниқли олимлар, адабиётшунослар ва ёзувчилар тўпланишди. Конференцияни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги М. К. Нурмуҳаммедов кириш сўзи билан очди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси И. Султонов ўз докладида улкан ёзувчи А. Толстой ижодини атрофлича таҳлил этиб берди.

Маълумки, Улуғ Ватан уруши йилларида Алексей Николаевич Толстой бир мунча вақт Тошкентда яшаб, катта ижодий ва жамоат ишларини олиб борган эди. Филология фанлари кандидатлари Т. Лобанова ва Н. Номозовлар ўз сўзларида ёзувчининг ана шу йиллардаги ҳаёти ва фаолияти ҳақида тўхталдилар.

Филология фанлари кандидати Р. Собирова А. Н. Толстой ва Ойбек ижодида тарихий мавзу ҳақида доклад қилди.

Илмий конференцияда тингланган докладлар ва ахборотларда Алексей Николаевич Толстой ва бошқа рус совет ёзувчилари ижодининг ўзбек адабиётини ривожлантириш ва совет кўп миллатли адабиётининг ўзаро бойиш жараёнига катта таъсирини таъкидлаб ўтдилар.

Конференция ишида республикамиз и н г турли шаҳарларидан келган ижодий зиёлилар иштирок этишди.

тонгги газеталарда

⊙ КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитети кенгашининг (Прага, 1983 йил 4—5 январь) якунларини кўриб чиқиб, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андропов бошчилигидаги Совет делегациясининг фаолиятини тўла-тўкис маъқулладилар.

⊙ Ўзбекистон жамоатчилиги ажойиб ҳинд адиби Субрахманям Баради туғилган куннинг 100 йиллигини нишонлади. ЮНЕСКО программасига биноан Тошкентда бўлиб ўтган семинар ана шу санага бағишланди. Олимлар, шоирлар, Тошкент Давлат университети шарқ факультетининг ўқитувчилари ўз нутқларида ўз халқининг ёркин истиқболига ишонган тамиль шоирининг ижоди совет кишилари учун қадрли ва уларнинг қалбига яқин деб таъкидладилар.

Семинар ишида Ҳиндистон — Совет маданият жамиятининг делегацияси, Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг активлари иштирок этдилар.

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг Прагада бўлиб ўтган кенгаши якунлари бутун дунёда зўр қизиқиш туғдирди. Бу тушунарли, албатта. Кенгаш қатнашчилари вужудга келаётган мураккаб халқаро аҳвол муносабати билан Европадаги вазиятни биргаликда кўриб чиқдилар ва бошқа баъзи халқаро масалалар хусусида фикрлашиб олдилар. Улар ҳозирги босқичда ядро уруши ҳавфининг олдини олиш учун, халқаро кескинликни юмшатишни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун, Европа қитъасида хавфсизликни мустаҳкамлаш ва ҳамкорликни ривожлантириш учун курашнинг энг муҳим йўналишларини муҳокама қилдилар.

Кенгаш қатнашчилари ўз хулосалари ва фикрларини Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг якдиллик билан қабул қилинган Сиёсий Декларациясида баён этдилар. Вужудга келган вазият муносабати билан ушбу Декларацияни қабул қилган давлатларнинг олий даражадаги намояндалари шуни айтадиларки, ҳозир халқлар учун тинчликни сақлаб қолишдан, қуролланиш пойгасини тўхтатишдан кўра муҳимроқ вазифа йўқ. Ҳужжатда таъкидланадики, ядро уруши бошланиб кетган тақдирда бу уруш бутун халқларнинг ҳалок бўлишига, ғоят катта вайронгарчиликларга ҳамда ер юзида цивилизация ва ҳаётнинг ўзи учун ҳалокатли оқибатларга муқаррар олиб келади. Шунинг учун ҳам улар қуролланиш пойгасини жиловлаш, қуролсизланишга ўтиш имконияти ҳозирча сақланиб қолаётган экан, дарҳол ҳаракат қилиш зарур, деб даъват этдилар.

Декларацияда кўрсатиб ўтиладики, Европадаги ва умуман дунёдаги вазиятнинг ривожланиш истиқоматлари жуда кўп жиҳатдан катта қудратга эга бўлган иккита энг катта ҳарбий-сиёсий иттифоқ — Варшава Шартномаси билан НАТО ўртасидаги ишончсизликни тугатишга, қарама-қаршилик даражасини пасайтиришга муваффақ бўлинадими ёки йўқми эканлигига боғлиқдир. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Шимолий Атлантика шартномасида қатнашувчи давлатларга мурожаат этиб, ўзаро ҳарбий куч ишлатмаслик ва тинчлик муносабатларини қўллаб-қувватлаш тўғрисида шартнома тузишни таклиф қилдилар.

Иккала иттифоқда қатнашувчи давлатларнинг бир-бирларига қарши биринчи бўлиб ядро қуролини ҳам, оддий қурол-яроғларни ҳам ишлатмаслик тўғрисида ўзаро мажбурият олишлари шартноманинг ўзаги бўлиб қолиши мумкин бўлур эди.

Прагадан янграган тинчлик овозини ер юзидаги барча холис ниятли кишилар жон қулоғи билан тинглайдилар, деб ишонч билдиради Польша матбуоти. Францияда чиқадиган «Эко» газетаси социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг янги ташаббуси Совет Иттифоқи яқинда илгари сурган тинчликсеварлик таклифларини, жумладан, ядро қуролини биринчи бўлиб қўлламаслик таклифини тўлдиради, деб таъкидламоқда.

Прага кенгаши социалистик давлатлар янгидан-янги тинчлик ташаббуслари билан уруш хавфининг олдини олишга, давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишонч вазиятини вужудга келтиришга кўмаклашишга қатъий қарор берганликларини яна бир бор намойиш қилди.

М. ЯКОВЛЕВ,
ТАСС шарҳчиси.

ИШЧИ НОМИ МАҒРУР ЖАРАНГЛАР...

ТОШКЕНТ ТАРОНАСИ КОНКУРС

ФРЕЗЕРЧИ БОБОХОНОВ

У билан шундоққина катта кўча бўйида суҳбатлашиб турардик. Куни кеча маҳаллада ҳеч кимга гап бермай юрган девқомат мактабдошим эгнида ғижим кўйлак, шалоғи чиққан велосипеди олди ва орқасига иккита боласини ўтказиб олган, чамамда уларни боғчага олиб кетаётган эди. Бошдан оёқ орзу-ўйга кўмилиб юрган болалик давримиз билан истар-истамай хўшлашиб, ҳаммамиз бир касб этагидан тутиб ойда-йилда бир кўришиб юрган кунларимиздан буён уни бирон жойда тиниб ишлаганини эслаёлмадим. Келбатига қарасанг тоғни талқон қилгудек, важоҳат дегани шайтонни юрагига ғулғула солади. Аммо меҳнатга бўйни ёр бермайди, — қуруқ савлат. Умрида бирон ишхонага ариза кўтариб бормаган...

Собиқ мактабдошимнинг узуқ-юлуқ гапларига эринмай қулоқ тутиб ана шуларни ўйлаб турганимда ёнгинамиздан сигнал бериб яп-янги «Жигули» машинаси ўтиб қолди. Рулда ўтирган истараси иссиққина йигит тезликни пасайтириб, енгил бош ирғиб бизга салом берган бўлди. Мактабдошим секин ўгирилиб менга маънoли қараб қўйди: танидингми? Албатта танийман-да. Уни ким танимайди, ахир. Барака топсин, ғайратли йигит. Мактабдошим бўлса машина муюлишда кўздан ғойиб бўлгунича уни орқасидан қараб туриб, қандайдир ички бир ўкинч билан хўрсиниб қўйди: «Бахт экан-да...».

Бахт нима ўзи?

...Йўлдошим, қопқора қалин сочларини силлиқ қилиб орқага тараган новча йигит автобус ўрнидан силжиши билан чаққон бир силкиниб юмшоқ ўриндиқни ёнбошлатиб олди-да, «қойилмисан» дегандек менга ёвқараш қилди. Мен индамадим. У салондаги йўловчиларни битта-битта кўздан кечириб бўлгач кўнгли сал ўрнига тушиб яна мени эслади:

— Қаерда ишлайсан, биродар?

— Ўқийман, — дедим у билан гаплашиш иштиёқим йўқ эканини ошкора билдириб қўймаслик учун. Майли, йўл узоқ, гапиравермайдими.

— Бахтли экансан. У ҳатто қаерда ўқишимни ҳам сўрамади. Қизиқмади ҳам.

Бахт нима ўзи?

Танишинг: Борилла Бобохонов. СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи 7-механика-йиғув цехининг илғор фрезерчиси. Бир ўзи уч дастгоҳда ишлайди. Қандай улгуради, дерсиз... Билмадим.

Билганим — у қишлоқ хўжалигининг жуда кўп тармоқларида ишлатиладиган қулай ва ихчам Т—28Х—4 тракторлари олдинги ўқлари учун юқори сифатли колонкалар тайёрлаб беради. Тайёрлаганда ҳам пухта, нуқсонсиз тайёрлайди. У ўз касбининг заргари.

Турли миллат вакилларидан иборат пешқадам бригада — унинг бригадаси кунига ана шундай керакли деталлардан юздан ошиғини, бундан ташқари, яна кўплаб миқдорда эҳтиёт қисмлар тайёрлаб беради.

Борилла биринчи марта заводга ишга келган кундан бошлаб унга мураббийлик қилган номи республикамизда маълум ва машҳур моҳир созловчи, КПСС XXVI съезди делегати, Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари кавалери Муҳаммаджон Туробовга муносиб шогирд. Устоз изи, сўзидан чиқмай астойдил меҳнат қилиб, ёш бўлсада аллақачон коллектив меҳрини қозонган меҳнатчан йигит.

Унинг иш станоги олдида суҳбатлашиб, керакли маълумотларни олгач, темирга ишқаланавериб зирҳга айланиб кетган чўяндек оғир кафтини қаттиқ сиқиб энди жўнамоқ тараддудига тушиб турганимда ногоҳон дастгоҳ тепасида ётган кўк жилд конспект дафтарига кўзим тушиб қолди.

— Мумкинми?

... Борилла Халқлар дўстлиги орденли Беруний номидаги Тошкент политехника институти механика факультети кечки бўлимининг студенти ҳам экан...

Юз-кўзидан ғайрат ёғилиб турган, озғингина, ниҳоятда камтар бу тенгқуримга қараб ўйланиб қоламан. Ҳар куни соат бешда ишдан чиқади. Еттидан институтда дарс бошланади. Иш жойи заводдан Студентлар шаҳарчасигача бўлган масофа ҳар қандай серҳафсала одамнинг капалагини учириб юборади. Табиийки, ишдан чиқиб уйга, икки қизалоғи, гулдай хотини кўзлари тўрт бўлиб кутиб ўтирган уйига бирров кирмай ўтиб кетолмайди. Кўзи қиймайди. Кўнгли жойига тушмайди. Тасаввур қилолмайди ҳам.

Буларнинг барига қандай улгуради?

Борилла саволимга жавоб бермай индамай кулиб қўйди.

У тонг саҳарда ишга жўнайди. Ярим кечада... дарсдан қайтади. Эринмайди. Зорланмайди. Чунки бу оғир меҳнат, машаққатли ўқиш-изланиш йўлида унинг содиқ йўлдоши, қўлдоши бор. Бу — мақсад. Яхши ният. — Мен бахтлиман, дейди у кунда остона ҳатлаб чиқаётиб. Бахтиёрман, — дейди остона ҳатлаб кираётиб...

Бахт нима ўзи?

— Цех бутун йил давомида иш графигидан ўзиб меҳнат қилди. Беш йилликнинг иккинчи йили план-топшириқларини коллектив 10 декабрда, социалистик мажбуриятларини эса 25 декабрда бажарди. Умуман цех корхонада энг пешқадам коллективлардан бири. СССРнинг 60 йиллик юбилейига бағишланган социалистик мусобақада корхона бўйича биринчи ўринни олди. Планда кўзда тутилган 24730 дона эҳтиёт қисмлари юқори сифат билан тайёрланди, — дейди 7-механика-йиғув цехи бошланғич партия ташкилоти секретари Виктор Сотников. — Коллективимиз эришган ютуқларнинг асосий сабабларидан бири, менимча, бу уларнинг ўз касбини севиши, қийинчиликлардан чўчимай, муваффақиятлардан ҳаволаниб кетмай астойдил меҳнат қилишидадир...

Завод ҳовлисига чиқиб аста скамейкага чўкаман. Кўз олдимдан липиллаб ҳозиргина нафасини туйиб турганим, юзма-юз суҳбат қуриб, қадоқ қўлини қисиб хайрлашган нотаниш ва айни пайтда юрагимга яқин бўлиб қолган фидойи кишилар қиёфаси ўтаверади-ўтаверади. Улар билан танишганимдан хурсанд, кайфиятим чоғ дарвоза томон йўналаман. Эрталаб завод эшигидан кираётганимда ҳужжатимни юз айлантириб илтифотсизгина ўтказиб юборган қоровул кампир мени узоқдан таниб, илжайиб турганини кўриб руҳим кўтарилади.

— Хайр, бувижон!

— Хайр, хайр, бахтли бўл, болам.

Бахт нима ўзи?..

Бахт бу — атрофингдаги ҳамма нарсанинг яхши бўлиши!

М. ЮСУПОВ.

Республика бўйлаб

Қурилаётган Оқдарё сув омбори белгиланган муддатдан 18 ой илгари сувга тўлдирила бошланди. Бу сув омборни «Самарқандгипроводхоз» институтининг лойиҳаси асосида «Каттақурғанводстрой» тресги қурмоқда.

Баҳор фаслига бориб Оқдарё суви ҳажми 53 миллион куб метри сув омборига қуйилади. Бу эса Каттақўрғон районидаги пахтазорларни ва боғларни сув билан яхши таъминлайди. Қурувчилар ҳажми 130 миллион куб метр бўлган сув омборининг иккинчи навбатини қуришга киришдилар.

Яқин вақт ичида Булунғур, Қўшработ, Советобод ва Ургут районларида яна бир қанча сунъий кўллар қуришга киришиш белгиланди.

* * *

Яйлов — мелиорация қурилиши бирлашмаси Тошкент механизациялашган колоннасининг коллективи СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига меҳнат ғалабасига эришди. Чирчиқ одоғида пармаланган қудуқдан бошланган 30 километр узунликдаги магистралдаги ичимлик сув «Хасково» посёлкасига етказилди. Хўжалик ички водопровод тармоғи ана шу сув қувурига уланди. Артезиан суви деҳқонлар хонадонларига, фермаларга ва ишлаб чиқариш участкаларига етказилди.

Қурувчилар Тошкент областидаги бешта қишлоқ хўжалик райони посёлкаларини сув билан таъминлаш учун қурилаётган кўп километрли сув қувурининг иккинчи навбатини муддатидан илгари фойдаланишга топширдилар.

* * *

Маҳаллий саноат ривожланиши билан Андижон яқинидаги Сўфиқишлоқнинг қиёфаси ўзгариб, шаҳарга айланди. Эндиликда Охунбобоев номи билан аталган бу шаҳарда индустрия ривожлантирилади: давлат подшипник заводи қурила бошланди. Беш йилликнинг охирига бориб заводнинг биринчи навбати ишга туширилади.

СССР автомобиль саноати министрлиги Охунбобоев шаҳрида ўз корхонасини қуриш билан бирга юксак механизациялашган мураккаб ва аниқ ишлайдиган корхона учун кадрлар тайёрлаш тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилмоқда. Ҳозир бу ерлик деҳқонларнинг ўғил ва қизларидан 300 дан ортиқ киши Москвада машҳур биринчи давлат подшипник заводида тайёргарликдан ўтмоқда. М. Тўрақулова, Т. Иброҳимов ва бошқалар завод ҳузуридаги кечки институтда ҳам ўқимоқдалар.

(ЎзТАГ).

Тошкент экскаватор заводининг маҳсулотлари бугунги кунда Европа, Осиё, Африка ва Лотин Америкасининг 30 дан зиёд мамлакатларига экспорт қилинади. Бу ерда завод конструкторлари айни пайтда мамлакатнинг илмий-текшириш институтлари мутахассислари билан биргаликда янги такомиллаштирилган экскаваторлар маркасини яратиш бўйича қизғин иш олиб боришмоқда. Корхона конструкторлик бюросида замонавий экскаваторларнинг янги моделлари яратилмоқда.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) бюро бошлиғи Н. Ратманов, конструктор Г. Тожиисломова, бўлим бошлиғи Р. Вагизов, бюро бошлиғи К. Гумеров ва бош конструктор ўринбосари В. Зайцевлар.

В. Казанцев фотоси.
ЎзТАГ.

• ДЎСТЛИК ҚОНУНИГА БИНОАН

Сифатли ва хилма хил

Пойтахтимиздаги подшипник ремонти заводи коллективи шу кунларда Тошкентнинг 2000 йиллиги шарафига ташкил қилинган социалистик мусобақани авж олдириб, пойтахтимиз юбилейини катта ютуқлар билан кутиб олиш учун ғайрат кўрсатмоқда. Бу ерда юбилей кунигача беш йилликнинг тўрт йиллик планини бажариш мажбуриятини олган ишчилар кўплаб топилади. Айниқса, бригадалараро ташкил қилинган социалистик мусобақа натижалари яхши бўлмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, корхонада ёш ишчиларга катта эътибор билан қаралмоқда. Ана шу ёшлар мураббийлар бошчилик қилаётган тўққиз бригадага бириктилган. Янги кадрларга тажрибали меҳнат ветеранлари бошқош бўлиб, уларнинг касб сирларини пухта ўрганишларига, илғор ишчилар сафидан ўрин олишларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Бу ерда меҳнат унумдорлигини оширишга ижобий таъсир кўрсатадиган ҳар бир янги таклиф, меҳнатни ташкил қилиш тадбирлари тезда бутун корхона бўйлаб ёйилади. Ана шундай таклифларнинг кўпчилигини асосан ишчилар ўртага ташлашади.

Корхонада «КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга» шиори остида фидокорона меҳнат қилаётган коммунистик меҳнат бригадаларидан бирига Н. Прохоровский бошчилик қилади. Бригада коллективи ҳозир январь ойи планини бажариш арафасида турибди. Токарлар махсус жиҳозлар ремонти пресслаш ва силлиқлаш ишларини тез, сифатли бажариш натижасида коллектив ўртасида катта ҳурмат қозонишган. А. Хомутов, П. Никулин, Д. Бугаев, Н. Мельников ва Н. Оборин сингари ишчилар қўлга киритаётган ютуқлар, айниқса ибратли бўлмоқда. Бу фидойилар кунлик план-топшириқларини 110-115 процентдан бажаришиб, беш йилликни уч-тўрт йилда уддалаш учун астойдил тер тўкмоқдалар.

— Ана шундай меҳнатсевар бригадаларнинг жонбозлиги туфайли, — дейди завод партия комитетининг секретари М. Позднев, — корхонамиз беш йилликнинг биринчи йили планини муддатидан илгари бажарди. Ҳозирги кунда эса заводда жонажон пойтахтимиз Тошкентнинг 2000 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёйган. Ўнлаб ишчиларимиз беш йилликнинг тўрт йиллик планини юбилей кунигача бажариш мажбуриятини олишган.

Завод республикамиздан ташқари қардош республикалар, Россия Федерациясининг шаҳар ва ўлкалари, шунингдек Узоқ Шарқ шаҳарларига ҳам мунтазам маҳсулот жўнатиб туради. Квартал давомида Красноярск, Ғарбий Урал, Тюмень ва Хабаровск сингари шаҳар ва областлар пойтахтимиздаги корхонадан ўн минг донадан зиёд турли ҳажмдаги сифатли подшипник оладилар.

С. САИДОВ.

Ҳ. Содиқова кўп йиллардан бери пойтахтимиздаги 3-босмахонада баракали меҳнат қилиб келмоқда. У ўзининг меҳнатсеварлиги ҳамда план-топшириқларини мунтазам ошириб бажариши туфайли коллектив ўртасида катта ҳурмат қозонган. Моҳир ишчи ўз издошлари бўлмиш қатор тажрибали шогирдларига йўл-йўриқлар кўрсатиб, уларга касбнинг сир-асрорларини ўрганишда яқиндан ёрдам бермоқда.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) Ҳ. Содиқова шогирди К. Тугизбоева билан.

Т. Лутфуллаев фотоси.

Станоксозлар учун

Чирчиқ трансформатор заводи рақамли программавий бошқариладиган станоклар учун трансформаторлар ишлаб чиқара бошлади. Янги агрегатлар корхона мутахассислари Бутуниттифоқ трансформаторсозлик илмий-тадқиқот институти маҳаллий бўлимининг олимлари билан ҳамкорликда ишлаб чиқилиб, жорий этилди. Бу буюмлар ҳозирги кунда станоксозлар фойдаланаётган трансформатордан анча фарқ қилади. Улар жуда тежамли, пухта бўлиб, ҳажми жиҳатдан ҳам ихчам.

Йил бошидан буён корхона йигирмата шундай янги буюмни ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Бу буюмларнинг ишлатилиши эвазига қарийб 200 тонна қора ва рангли прокат, 325 тонна трансформатор мойи тежаш, электр кучланиш техникасини тайёрлашда сермеҳнат жараённи қарийб икки минг одам-соат ҳисобида камайтириш имконини берди. Завод коллективи ресурсларни тежаш, меҳнат самарадорлигини ошириш эвазига ҳозирнинг ўзидаёқ пландан ташқари бир миллион сўмликдан ҳам ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарди.

(ЎзТАГ).

ВАҚТДАН ЎЗИБ

Кўпгина меҳнат коллективлари ўн биринчи беш йилликнинг янги меҳнат йилини зўр ғайрат ва шижоат билан бошлади. Бунга дастлабки меҳнат ҳафтаси тўла гувоҳ бўлади.

Тошкент шаҳар пассажир транспорти ишлаб чиқариш Бош бошқармасига қарашли 1-автокомбинат коллективи ҳам беш йиллик бошидан буён доимо социалистик мусобақа ғолиби бўлиб келди. Ўтган йили коллектив планга қўшимча 192 минг сўм иқтисодий фойда келтирди ва линияга нормадан ташқари 2 мингта автомашина чиқарди.

Коллективда илғорлар сафи тобора ортмоқда. Шу кунларда илғорлардан Ҳ. Умаров, С. Гасапов, В. Черняев шу йилнинг октябрь — декабрь ойи ҳисобига, А. Мордик эса 1984 йилнинг март ойи ҳисобига меҳнат қилмоқда.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ГФР. Любек шаҳар-портининг сокин бурчакларидан бирида.
А. Григорьев фотоси.

ПЛАН ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ

УЛАН-БАТОР. Сухэ-Батор аймоғининг энергетиклари электр энергия ҳосил қилиш йиллик планини ошириб бажардилар. Улар хизмат кўрсатилаётган барча саноат корхоналарини мунтазам ва узлуксиз электр энергия билан таъминлаб турдилар.

Бу коллектив Халқ Монголиясида муттасил ривожланаётган тармоқлардан бирида ўтказилаётган социалистик мусобақа пешқадамидир. Аймоқда давлат хўжаликлари ва қишлоқ хўжалик кооперативларининг барча марказий қўрғонлари электрлаштирилганлигида коллективнинг хизмати каттадир.

Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик республикада энергетикани ривожлантиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Бугунги кунда СССР кўмагида қурилган корхоналар мамлакатда ҳосил қилинаётган электр энергиянинг 90 процентдан кўпроғини бермоқда.

ЯПОНИЯ ПОЙТАХТИНИНГ МУШКУЛЛИКЛАРИ

ТОКИО. Бензин ҳиди бурқсиган, аҳоли ҳаддан ташқари қалинлашиб кетган ва иморатлари тартибсиз қурилган Токио пойтахти вазифасини уддалай олмаяпти. Мамлакат давлат ерлари масалалари билан шуғулланувчи бошқарманинг махсус комиссияси шундай хулосага келди. Комиссия бу ерда эълон қилинган докладида пойтахтни бошқа жойга кўчиришни ёки давлат муассасаларини бошқа бешта шаҳарга ёйишни таклиф қилмоқда.

Токио марказидан 50 километр радиусда мамлакат аҳолисининг 25 процентга яқини жойлашган. Бошқа префектураларда яшайдиган уч миллионга яқин давлат хизматчилари ҳар куни пойтахтдаги иш жойларига толиқтирадиган саёҳат қилиш учун электричка вагонлари ва автомобиль йўлларини тўлдирадилар. Натижада Токиодаги транспортнинг тиқилиб тўхтаб қолиш ҳолларини «баён қилиб ҳам бўлмайди», деб ёзади «Майнити дейли ньюс».

Айни маҳалда шаҳарда йўлларни кенгайтириш ва янги йўллар қуришнинг ҳеч иложи йўқ. Токио марказида шусиз ҳам парк ва хиёбонлардан асар қолгани йўқ. Шаҳар маҳкамасининг маълумотларига кўра ҳозир Япония пойтахтида яшайдиган кишига тўғри келадиган кўкат москвалик, лондонлик, парижликка нисбатан 17 баравар оздир. Ҳукумат 1984 йилдан бошлаб пойтахтни «ёйишга» киришишни мўлжаллаб турибди. Аммо кўпгина маҳаллий кузатувчилар бу режанинг амалга оширишга умид йўқ, демоқдалар. Чунки мамлакатнинг давлат бюджетидан бунинг учун зарур маблағ ажратиш ғоятда қийин — бюджетда ҳамиша пул етишмайди.

Хроника, хабарлар, фактлар

БОНН. Ўтган йили ГФР аҳолисининг сони 1981 йилга нисбатан 30 минг кишига камайди, деб хабар қилади мамлакатнинг Висбаден шаҳридаги федерал статистика бошқармаси. Расмий маълумотларга кўра, ҳозирги вақтда ГФРда 61 миллион 638 минг киши яшамоқда.

* * *

ПАРИЖ. Озгина кишилар қўлида бойлик тўпланиши ҳозирги Франция жамиятига хос хусусиятдир. Франциядаги катта касаба союз бирлашмаси — умуммеҳнат конфедерациясининг ҳафталик «Ви увриер» газетаси ана шуни ёзади. Франциядаги оилаларнинг атиги 1 процентини ташкил этувчи 220 минг оила барча акционер капиталнинг 47 процентига, ижарага берилувчи уйларнинг 20 процентига эга, иморат қурилмаган ҳамма ерларнинг 19,5 проценти шуларникидир.

Бу рақамлар, деб ёзади «Ви увриер» газетаси, Франция аҳолисининг озгина қисми — замонамизнинг ҳақиқий феодаллари Франциянинг асосий бойликларига эга бўлиб, унинг экономикасини тасарруф этаётганлигидан далолат беради.

* * *

ДАККА. Бангладешда метрик системага ўтила бошлади. Янги йилдан бошлаб ҳукуматнинг баъзи муассасаларида, шунингдек радио ва телевидениеда шу система жорий этилди. Яқин беш йил ичида метрик системага тамомила ўтиш мўлжалланмоқда

Жадал ривожлантирилмоқда

ХАНОЙ. 1982 йилда Вьетнамнинг майда ва кустар ҳунармандчилик саноати жадал суръатлар билан ривожлантирилди. Тармоқда маҳсулот ишлаб чиқариш 34 процент кўпайди. Ёғочга ва суякка ўйиб ишланган нақшлар, мўйқалам усталарининг асарлари, қўлда тўқилган чиройли гиламлар ва похолдан тайёрланган хилма-хил буюмлар мамлакатдагина эмас, шу билан бирга ундан ташқарида ҳам ғоят манзур бўлмоқда. Маҳаллий ва кустар саноатга капитал маблағ сарфлаш ҳажми йил сайин кўпаймоқда. Янги-янги корхоналар қурилмоқда.

ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНМОҚДА

ҚОБУЛ. АДРнинг турли вилоятларида ўтган ҳафта давом этган юришлар, митинглар ва йиғилишларда ишчилар, деҳқонлар, хизматчилар, зиёлилар, диндорлар, ўқувчилардан бир миллиондан кўпроқ киши қатнашди. Намойишларнинг иштирокчилари империализм ва реакция кучлари революцион Афғонистонга қарши авж олдирган эълон қилинмаган урушнинг тўхтатилишини талаб қилмоқдалар, Афғонистон Халқ Демократик партияси ва АДР ҳукумати ўтказаётган сиёсатни қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор этмоқдалар.

Шимолий-Ғарбий Бадгис вилояти маркази — Қалаи-нав шаҳри меҳнаткашлари идан минглаб киши АДР ҳукуматининг яқинда эълон қилган баёнотини қўллаб-қувватлаш юзасидан намойиш ўтказди. Бу баёнотда АДРнинг ички ишларига АҚШнинг аралашаётганлиги кескин қораланди. Намойиш қатнашчилари «АДРнинг ички ишларига империализм ва реакциянинг аралашувига йўл қўймаймиз!» «Революцион Афғонистондан қўлингни торт!», «Мамлакатнинг меҳнаткаш халқи янги жамият барпо этади. Биз ғалаба қозонамиз!» деган сўзлар ёзилган плакат ва транспарантларни кўтариб бордилар.

Қалаи-нав марказий майдонида ўтказилган митингда сўзга чиққан вилоят партия ва давлат раҳбарлари, меҳнаткашларнинг, диндорларнинг вакиллари империализмнинг АДРга қарши найрангларини қаҳр-ғазаб билан қоралаб, ташқаридан юборилаётган аксилинқилобчи шайкаларни охиригача тугатиш учун тинимсиз кураш олиб боришга шай эканликларини изҳор этдилар. Улар Афғон-Совет дўстлигининг мустаҳкам характерга эга эканлигини ҳам таъкидладилар.

Фарах вилотининг оқсоқоллари анъанавий Жирге (йиғилиш)да аксилинқилобчиларнинг Афғонистон мусулмонларига қарши қаратилган жиноятко́рона ҳаракатларидан ғазабланганликларини изҳор этдилар.

Балх вилоятининг маркази — Мозори-Шарифда ва Урузган вилоятининг маркази — Тринкот шаҳрида ҳам АДРнинг ички ишларига АҚШ аралашаётганлигига қарши АДР аҳолисининг, қуролли кучлар жангчиларининг оммавий норозилик митинглари бўлиб ўтди.

МЕДИЦИНА ПУНКТЛАРИ

ПНОМПЕНЬ. Кампучия Халқ Республикасида медицина пунктлари тармоғи кенгайтирилмоқда. Мамлакатнинг энг олис районларида ҳам медицина ёрдами кўрсатилмоқда. Тхаунгкхаум округи (Кампонгчам вилояти)да аҳоли сил касаллигига қарши эмланди. 20 мингдан кўпроқ кишига малакали ёрдам кўрсатилди.

Шу районда гигиена ва медицина билимлари асослари курслари очилди. Шундай курсларни ташкил этишда Совет Иттифоқи, Вьетнам, бошқа социалистик мамлакатлардан келган врачлар Кампучияга катта ёрдам бермоқдалар.

РЕКОРД ДАРАЖАДА

БОНН. Ўтган йил ГФР тарихига корхоналар синиши ва хонавайрон бўлиши соҳасида рекордларга эришилган йил бўлиб киради. ГФР Статистика Бошқармасининг маълумотларига кўра, 1982 йилнинг ўн икки ойи мобайнида қарийб 15 минг корхона ўзининг синганлиги ёки қарзларни тўлашга курби етмаслиги тўғрисида эълон қилган.

НАРХЛАР ОШИБ БОРМОҚДА

ҒАРБИЙ БЕРЛИН. Ғарбий Берлинда янги йилнинг дастлабки кунлари нархларни ошириш тўғрисидаги бир қанча қарорлар кучга кирганлиги билан нишонланди. Масалан, 1 январдан бошлаб газ нархлари қарийб 10 процент қимматлашди. Бир йил олдин эса бу нархлар 16 процент ошган эди. Йирик капитал партияси — христиан демократик иттифоқи бошчилик қилаётган Ғарбий Германия сенати эълон қилган меҳнаткашларнинг кенг оммаси ҳисобига «қаттиқ тежаш» сиёсати шаҳар транспортида юриш учун тўланадиган ҳақни ҳам оширишни кўзда тутади.

Бундан ташқари йил бошидан буён эски уйларда ижара ҳақини 5—6 процент оширишни кўзда тутувчи сенат плани йил бошидан кучга кирди. Матбуотнинг маълумотларига кўра, ҳар йили то 1990 йилгача бу план ярим миллиондан кўп ижарачига бевосита зарар етказади.

Хатарли вазият

ВАШИНГТОН. Американинг маҳбуслар билан тўлиб-тошган турмаларида хатарли вазият ҳукм сурмоқда — АҚШ олий судининг раиси У. Бергернинг йиллик докладида ана шундай хулосага келинган. Америка суд органи вакилининг бундай хавотирланиши асослидир: «Демократия қўрғони» деб жар солинаётган АҚШнинг турмалари «ахлоқ тузатиш муассасалари» бўлибгина қолмай, балки бошқача фикрловчи кишилар, гражданлар ҳуқуқлари ва эркинликлари учун курашчилардан ўч олиш воситаси ҳамдир. АҚШнинг БМТдаги собиқ доимий вакили Э. Янгнинг далолат беришича, АҚШда минг-минглаб сиёсий маҳбуслар бордир.

Ҳозирги вақтда, деб уқтиради У. Бергер докладда бундан ўн йил илгаригига қараганда икки баравар кўп — 400 минг киши қамоқда сақланмоқда. Улар турма ходимларининг золимлиги ва таҳқирлашларидан, ғайри инсоний яшаш шароитларидан тоқатлари тоқ бўлиб, ўзларининг поймол қилинган қадр-қимматларини ҳимоя қилиш учун кўпинча қўзғалон кўтармоқдалар.

Аттика (Нью-Йорк штати), Уолла-Уолла ва Шелтон (Вашингтон штати), Санта-Фе (Нью-Мексико штати) турмаларида бўлиб ўтган қўзғалонлар — бу кейинги ўн йил давомида Американи ларзага солган исёнларнинг энг асосийларидир, холос. «Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт» журнали ўзининг «Нега Америка турмалари порох солинган бочкага айланди» деган мақоласида ёзишича, 1971 йили Аттика турмасидаги исёндан кейин АҚШнинг 21 штатида бўлиб ўтган «тартибсизлик ва ғалаёнлар» давомида камида 150 киши ўлди.

АҚШ буржуа матбуоти Америка қамоқ системасидаги ғоят оғир жабр-зулмни яшира олмаяпти. Мамлакат турмаси жиноятчиликка қарши кураш воситаси бўлиш ўрнига ҳар қандай бошқача фикрлаш ва норозилик кўринишларига қарши қаратилган жазо аппаратининг ажралмас қисмига айланди. Шунинг учун ҳам У. Бергер турмаларда вужудга келган хатарли вазиятдан чиқиш йўлини жиноятчиликни тугатишдан эмас, балки мавжуд турмаларни кенгайтириш ва янги турмалар қуриш деб билаётганлиги бежиз эмас.

ЯНГИ РУБРИКА: КОИНОТ—83

САЙЁРАМИЗГА ОҚ ЙЎЛ!

Яшил сайёрамиз Қуёшнинг атрофини яна бир бор айланиб чиқиб, манзилга эсон-омон етди. Бир йил ичида планетамиз бизни қандай катта масофага «сайр» қилдирганини бир тасаввур қилинг-а. Бу йўл, аслида марказида Қуёш турган улкан айлана бўлиб, унинг узунлиги 932 миллион километрга тенг. Планетамиз томонидан миллиардлаб марта «топталган» бу йўлдан Ер секундига 30 километр тезлик билан учади. Тасаввур қилинг-а, диаметри қарийб 13 минг километрли табиий космик станция, устида 4,5 миллиарддан ортиқ «космонавт»лари билан бундай катта тезликда тинимсиз ҳаракатда бўлади. Планетамизнинг бир йилда ўтган йўлини яхшироқ ҳис қилиш учун шундай мисол етарли: соатига 100 километр юрадиган поезд бу йўлни қарийб минг йилда босиб ўтган бўларди!

Она еримизнинг саховати, фақат унинг ҳар йили тиним билмай такрорланадиган ва натижада одамзодга ҳар тўрттала фаслнинг гаштини суришга имкон берадиган беминнат хизматидагина эмас. Яшил паноҳимизнинг сахийлиги, энг аввало, инсон ва барча жониворлар учун ғоят зарур бўлган ҳавони, сувни ва донни, қолаверса, ҳаёт учун зарур бўлган барча бошқа бойлик ҳамда ресурсларни ўз бағрида етиштиришидадир.

Ўртача катталикдаги сариқ бир юлдуз — Қуёшнинг (диаметри 1 миллион 400 минг километр) атрофида, ундан ўртача 150 миллион километр масофада миллиард йиллардан буён ғирдикапалак бўлаётган митти — Ер дейилмиш сайёрамиз ўзида ҳаётни сақлаб қолиш ва одам зотининг умрини узоқ қилиши учун чираниб хизмат қилаётганини сезган, киши унга таҳсинлар ўқимай иложи йўқ. Бироқ, бахтга қарши, бепоён коинотда табиат томонидан ҳаёт инъом этилган бу гўзал сайёрани қанчалик эъзозлаш кераклигини сезиш ҳаммага ҳам насиб этмаган. Хусусан, уруш оловини ёқувчи, дунёга очлик, вайронгарчилик уруғини сепувчи, зўравонлик ва босқинчилик сиёсатини тутувчи империалистлар, бойлик кетидан қувган ядро қуроллари ишлаб чиқариш ҳамда бу қуроллар билан савдогарчилик қилишда учига чиққан бир ҳовуч монополистлар, вақтинчалик «обрў»дан бошлари гир айланиб, қароргоҳимиз — яшил бу сайёрамизни ядро қуролларининг жанг майдонига айлантиришни мақсад қилганлардир. Маълумки, АҚШ 1990 йилга бориб, ўзининг стратегик ядро кучлари таркибида 20 мингга яқин ядро зарядли қуролга эга бўлишни мўлжалламоқда. Бу қуролларнинг ҳар бири 600 килотонналли ядро зарядига эга бўлишини эътиборга олсак, у ҳолда уларнинг жами 12 миллион килотонналли зарядга эга эканлиги, бошқача айтганда киши бошига 3 килограммдан шартли портловчи модда тўғри келиши маълум бўлади.

Планетамиз ҳаётининг таҳликага солиниши, ядро қуролларидан ташқари унинг табиий ресурсларидан тўғри, оқилона фойдаланмаслик оқибатида ҳам рўй беради. Жумладан, унинг бойликларидан пала-партиш ва ҳисоб-китобсиз фойдаланиш, саноат ҳамда транспорт корхоналарида ёқилғи ёнишидан вужудга келган чиқиндилар билан ҳаво ва сувни булғаш ҳам сайёрамизда ҳаётнинг умрини қисқартиришга олиб келади. Ривожланаётган халқ хўжалиги тармоқлари эҳтиёжини қондириш учун йилдан-йилга кўпроқ энергия ишлаб чиқарилиши туфайли планетамизда ҳароратнинг ортишидир. Энергия ишлаб чиқаришнинг йиллик ўсиши айни пайтда ўртача 6 процентни ташкил қилиб, бу планетамизнинг термик режимининг йил сайин ўзгариб боришига олиб келади.

Ер иқлим шароитининг ўзгаришига сабаб бўладиган бошқа бир муҳим фактор — вақт ўтиши билан атмосфера таркибида карбонат ангидрид миқдорининг узлуксиз ортиб боришидир. Йилига турли хил ёқилғиларнинг ёниши ҳисобига 15 миллиард тоннага яқин (1970 йиллар маълумотига кўра) карбонат ангидрид атмосферага улоқтирилади. Бироқ, шуни қайд қилиш керакки, 1958 йилдан сўнгги 15 йил ичида атмосферага чиқарилаётган бу газнинг йиллик миқдори 7,5 миллиард тоннага ортди. Аниқ ҳисоб-китобнинг кўрсатишича, карбонат ангидриднинг атмосфера миқдори 2000 йилга бориб 1970 йилдагидан 20 процентга ортади. Бунинг оқибатида планетамиз ҳавосининг ҳарорати ўртача ярим даража, юқори кенгликларда эса 1 даражагача кўтарилиши кузатилади. Бир қарашда ҳароратнинг бу қадар кичик миқдорга ўзгариши хавфсиздек туюлса-да, аслида сайёрамиз ҳароратининг ўртача 0,5 даражага кўтарилиши, шимолий муз океанининг ўртача чегарасини икки градус шимолга чекинтириш учун етарли эканлиги маълум бўлади.

Энг хавфлиси, атмосферага улоқтирилаётган карбонат ангидрид миқдорини махсус тадбирлар билан вақтида «жиловланмаса», 2070 йилларга бориб, яшил қароргоҳимиз ҳавосининг ўртача ҳарорати 3 даражагача кўтарилиб кетишидир. Бунинг оқибатида XXI асрнинг 70 йилларида Арктика денгизи музликларидан асар ҳам қолмай, юқори кенгликлар ҳароратининг кескин ортишига олиб келади. Бу эса ўз навбатида, Гренландия ва Антарктида музликларини ҳам эритиб, Дунё океани сатҳининг сезиларли кўтарилишига, Ер иқлим шароитининг кескин ўзгаришига сабаб бўлади, деб билдиради мутахассис олимлар. Атмосфера таркибида карбонат ангидрид концентрациясининг ортиши оқибатида планетамиз шимолий ярим шари температурасининг кўтарилиши ҳақидаги Совет олими М. И. Будиконинг 60-йиллардаги башорати, кейинги ўн йилликларда сайёрамиз бўйича ўртача ҳароратнинг ортиши ва қуйи кенгликларда қурғоқчиликларнинг кузатилиши билан тўла тасдиқланди. Шунинг учун ҳам олимларнинг кейинги ўн йиллик учун берган башоратларига енгилтаклик билан қараб, маълум тадбирларни қатъий белгилаб амалга оширмаслик, цивилизациямиз учун оғир оқибатлар келтириб чиқаришига шубҳа йўқ.

Совет Иттифоқида табиий муҳит устидан назорат, асосан, гидрометеорология бўйича СССР Давлат комитети, СССР сув хўжалиги ва мелиорация Министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ҳамда Ўрмон хўжалиги Давлат комитетлари томонидан олиб борилади. Шунингдек СССРда «Метеор», «Космос» типидаги сунъий йўлдошлар, бошқарилувчи космик кемалар ҳамда орбитал станцияларнинг программаси, табиатни қўриқлаш билан боғлиқ талай вазифаларни ўз зиммасига олади.

Фанда экологик проблема деб юритиладиган дунё миқёсидаги бундай йирик проблемани ҳал қилиш, афтидан коинотда ягона ҳаёт макони бўлган планетамиз (бир гуруҳ олимларнинг қараши шундай) умрини чўзиш билан боғлиқ бўлиб, бу умумхалқ ишидир. Бундай олижаноб ишга ерликман деган ҳар бир инсон актив иштирок қилгандагина яшил сайёрамизнинг навбатдаги ўн йилликларга мўлжалланган йўли оқ бўлиб, инсон зоти умрининг узоқ бўлиши таъминланади.

М. МАМАДАЗИМОВ,
физика-математика фанлари кандидати, доцент.

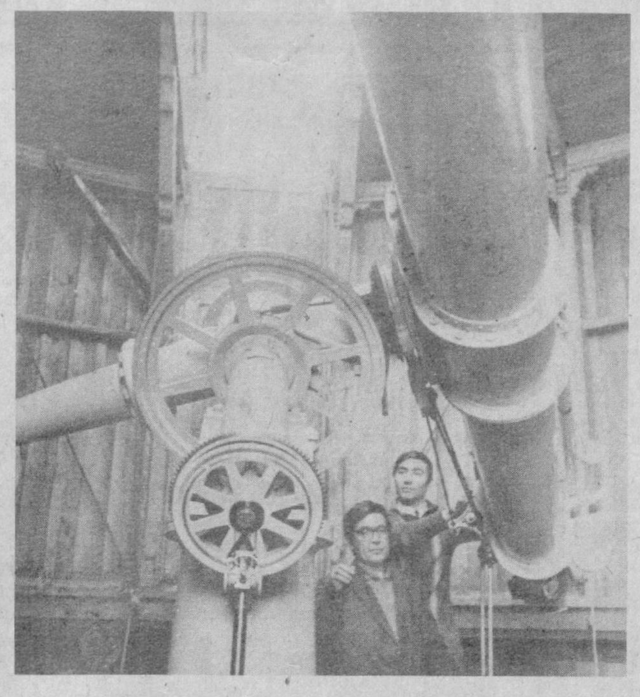

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Тошкентдаги астрономия институтида.
СУРАТДА: тадқиқот ўтказиш олдидан телескопни тайёрлаш.
В. Сироткин фотоси.

• Олимлар изланиши

БИР СТАКАН СУВДАГИ НУР

Бир чақмоқ қанд аралаштирилган бир стакан сув чироққа айланиб кетса бўладими. Латвия давлат университетининг физик химия кафедрасида ТАСС мухбирига шу нарса намойиш этилди.

Лаборатория деразаларига парда тутилиши биланоқ стакан кўкимтир яшил нур тарата бошлади. Тажриба ўтказган илмий ходим қандга рентген нури берилганди, деб сирни очди. Маълум бўлишича, хоҳ туз, хоҳ оксид, шиша, сопол ёки органик бирикма бўлсин ҳар қандай қаттиқ кристалл моддани тегишли эритувчи моддада нур сочишга мажбур қилиш мумкин экан. Лекин бунда битта шарт бўлиши лозим: олдиндан ионлаштирувчи нур таъсир этиши зарур.

— Олдимизда люминесценция ҳодисасининг бир тури турибди. У кейинги йиллардагина батафсил ўрганиб чиқила бошлади, — дейди кафедра раҳбари доцент Ю. Тиликс. — Рентген нури, гамма нур ва бетта нур, нейтронлар ва ҳатто ультра гунафша нур кристалл модданинг табиий атом структурасини бузиб, унда энергия йиғади, эритувчи модда эса шу энергияни бўшатади. Ҳодиса амалда кенг кўламда қўлланмоғи учун кафедра ходимлари бир қурилма ишлаб чиқдилар. Бу қурилма намуналарни доимий тезликда эритишга, бир маромда нурланиш ҳосил қилишга ва нур интенсивлигини тезда ўзгартиришга имкон беради. Вужудга келувчи люминесценция суюқлигидаги чет аралашмаларга ғоятда сезгирлигидан унинг ҳатто энг оз миқдорини ҳам аниқлаш мумкин бўлмоқда. Биз буни биринчи навбатда атроф-муҳит бўлғанишини контроль қилишда фойдаланишни таклиф этдик.

С. ШПУНГИН.

«Мен жавоб бераман».
М. Нуриддинов фотоэтюди.

Фан янгиликлари

Қудуқларга «тўн»

Украина ССР фанлар академияси Донецк физик — органик химия ва кўмир химияси институтининг олимлари газ қудуқлари ва насос станцияларини коррозиядан ҳимоя этувчи пухта воситани таклиф қилдилар. Улар кокс химия ишлаб чиқариш қўшимча маҳсулотлари асосида яратган «Донбасс» препарати шу мақсадда ишлатилаётган воситалардан самаралироқ бўлишидан ташқари бундан бир неча баравар арзонга ҳам тушди.

Юксак босим тазйиқида тўғридан-тўғри қудуққа ҳайдалувчи янги ингибитор машина-ускуна металл юзини қоплайди. Бундай «тўн» газ билан бирга чиқувчи ва металлнинг хоссасини ёмонлаштирувчи водород сульфитдан унга зарарли таъсир этишига йўл қўймайди. Янги препарат 50 градус совуқда ҳам қотиб қолмайди.

Химик олимлар «южнийгипрогаз» институти ҳамда Дзержинск фенол заводи билан ҳамдўстликда ишлаб, коррозия истиқболли ингибиторини Оренбург конида муваффақият билан жорий этдилар ва анчагина иқтисодий самара олдилар.

(ТАСС)

ФАН — БЕШ ЙИЛЛИККА

ТУЗ АЖРАТИБ ОЛМОҚДАЛАР

Украиналик тадқиқотчилар металлургларга ишлаб чиқариш оқава сувдан туз ажратиб олишни таклиф қилдилар. Улар ишлаб чиққан тозалаш технологияси сувни ёпиқ технологик циклга қайтарибгина қолмай саноат кўламида фойдаланиш учун қўшимча дастлабки хом ашё — ош тузи, натрий сульфати, хлорид кальций олишга ҳам имкон беради.

Бундай тозалашга танлаб кристаллаш методи негиз қилиб олинган. Бу методнинг моҳияти шундаки, оқава сув буғланиб борган сайин бир хил туз чўкиб боради, иккинчи хил туз эса оқава сувга реагент моддалар билан ишлов беришдан сўнг ажралади, маҳсулотнинг сувини тамомила қочирадиган центрифуга бу ишни ниҳоясига етказади.

Олимлар ишлаб чиққан ва ишлаб чиқариш шароитларида муваффақият билан синаб кўрилган тозалаш установкасида домна ва пўлат қуйиш печларининг прокат цехларининг бекорга кетадиган иссиқлиги ишлатилади.

Донецк ва одессалик мутахассисларнинг лойиҳаларига кўра, Ильич номидаги Жданов металлургия заводида қурилаётган «3000» лист прокат станида янги типдаги сув тозаловчи биринчи саноат кўламидаги агрегат қурила бошлади. Шу «тоза сув фабрикаси» ҳар йили ярим миллион куб метр оқава сувни тозалаб яна ишлатиш учун қайтариш билан бирга 30 минг тоннадан зиёд ҳар хил туз ҳам беради. Бу тузлар нефть, газ шиша саноатида, химия саноати ва бошқа соҳаларда кенг кўламда ишлатилади.

(ТАСС)

СЎРАГАН ЭКАНСИЗ...

Сода неча хил бўлади?

Ҳурматли редакция! Уй-рўзғорда ҳар хил содаларни ишлатиб турамиз. Шу содаларнинг хиллари ва уларни ишлатишда нимага эътибор бериш кераклиги ҳақида маълумот олишни истардик.

Н. РАСУЛЕВА, боғча тарбиячиси.

Ишқор хоссасига эга бўлган бир неча кимёвий маҳсулотларнинг умумий номи асосан сода дейилади. Булар натрий бикарбонат (ичимлик сода), кальцинирланган сода) натрий карбонат) ва каустик содага бўлинади.

* * *

НАТРИЙ БИКАРБОНАТ — ичимлик содасидир. Таъми шўр, сувда яхши эрийдиган оқ кристалл порошок. Баъзи бир ювувчи моддалар таркибига киради, сирли идишларни тозалашда ишлатиш мумкин. Тери ёғини кетказиш, терининг дағаллошган жойини юмшатиш ҳамда тер ҳидини йўқотиш хусусиятига эга. Ичимлик сода хамирни юмшатишда, медицинада, масалан, жиғилдон қайнаганда ишлатилади.

* * *

КАЛЬЦИНИРЛАНГАН СОДА (натрий карбонат)— оқ кристалл порошок. Бу соданинг сувдаги эритмаси кучли ишқорий хоссага эга. Кальцинирланган сода деярли барча синтетик ювувчи моддаларнинг (пахта ипи ва зиғир толаси газламасига мўлжалланган) таркибига ҳамда идиш-товоқларни ювиш-ка ишқорлар кабига мўлжалланган барча ювувчи моддалар таркибига кира олади. Идиш-товоқларни дезинфекция ҳам қилади. Кальцинирланган сода, шунингдек, кирларни ивитиб қўйиш ва қайнатишда (кўпинча совун билан биргаликда) сувнинг қаттиқлигини юмшатувчи модда сифатида ҳам ишлатилади. Бу сода терига тегса қичиштиради. Соданинг кўзга тегиши эса, айниқса хавфли. Агар у кўзга тегса кўзни дарҳол сув ёки кучсиз борот кислота билан (бир чой қошиқ борот кислотасини бир стакан сувда суюлтириб) ювиш керак. Сода бошқа ишқорлар каби алюминий идишга таъсир этиб емиради, шунинг учун алюминий идишда ҳеч қачон сода эритмасини тайёрлаш ёки кир қайнатиш мумкин эмас.

Кальцинирланган содани оғзи ёпиладиган идишда сақлаш керак, чунки у ҳавода муштлашиб қотиб қолади. Сифати ҳам яхши сақланмаслиги мумкин.

* * *

КАУСТИК СОДА (ўювчи натрий, каустик) —бу оқ кристалл ёки танга-танга кўринишдаги модда. У ҳаводаги намни тез ютади ва катта миқдорда иссиқлик чиқариб эрийди. Каустик содани дағал ип газлама ва зиғир толасидан тайёрланган газламаларни ювишда, шунингдек, жамоатчилик жойларини дезинфекциялашда (эритма ҳолда) ишлатиш мумкин, лекин ундан хўжалик ашёларини ювишда фойдаланиш қатъиян ман этилади. Каустик сода терига тегса уни қаттиқ куйдириб узоқ вақтгача битмайдиган яра ҳосил қилади. Кўзга тегиб қолса, кўр қилиши мумкин. Ҳиди димоғни ачиштириб, кўзни ёшлантиради. Ишлатиш пайтда ниҳоятда эҳтиёт бўлиш керак. Демак, ҳар уччала модданинг номи сода деб аталгани билан уларнинг функцияси мутлақо бир-биридан фарқ қилади. Ҳар бир химикат қатор бу зарур ҳисобланган содалардан талаб ва эҳтиёжга қараб эҳтиёткорлик билан ишлатиш талаб этилади.

О. КАРИМОВА,
инженер-технолог.

ТОШКЕНТ ЛЕКТОРЛИК МАҲОРАТИ ВА НОТИҚЛИК САНЪАТИ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ТИНГЛОВЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА

12 январь соат 17 да ўзбек тилида халқаро мавзуларда лекция ўқувчи лекторлар тайёрлаш факультетининг тингловчилари учун лекция ўқилади.

Тарих фанлари кандидати, доцент Ф. Ш. Шарипов «Ҳозирги халқаро аҳволнинг баъзи актуал проблемалари тўғрисида» лекция ўқийди.

13 январь соат 17 да лекторлик маҳорати ва нотиқлик санъати факультетида «Лекция пропагандасида педагогика ва психология масалалари» мавзуида семинар ўтказилади.

Семинар раҳбари — филология фанлари кандидати, доцент К. А Шарофиддинова.

Одил Ёқубов

Кўҳна дунё

—7—

Нимаси биландир Абул Ҳасанакка ўхшаб кетадиган хушсурат эшик оғаси рангги оқарганича хилватхонага кириб кетди. Хатлибегим эса кескин бурилиб, вазири аъзамга қаради, гўё уни эндигина кўргандай, шитоб билан юриб, олдига борди.

Али Ғариб саломхонанинг тўридаги кичкинагина ўймакор эшик томон чекиниб, чоғроқ хонага кирди. Орқасидан Хатлибегим ҳам кирди, эшикни зич ёпиб, бош вазирнинг кўзларига тик қаради:

— Бу саройда, бу салтанатда не юмушлар содир бўлмоқда, жаноби вазири аъзам!

— Фақир... фақир ҳам, ҳайрону ҳайратдамен, бегим!

— Ҳайратдасен! Ҳамма балога бош бўлиб, энди ҳайратдасен, вазири аъзам! Ким бор хилватхонада!

— Абул Ҳасанак.

— Абул Ҳасанак! Анов хотинчалиш хезалак вазир! Тағин ким!

— Тағин... ул ҳакими даврон ибн Сино ҳазратлари!

— Ибн Синоми ё... ўзини ибн Сино деб, мардуми мўминни чалғитиб юрган бир муттаҳамми!

— Бегим! Олийҳиммат бегим! — деди Али Ғариб ёлвориб. — Аввалам бор, парвардигори олам, қолаберса, шу ҳакими даврондинг муолажаси сабаб, офтоби оламга ёпишган балойи офат, иншоолло, даф бўлмиш. Амирал мўъмининнинг аҳволи-руҳияси яхши, кўнгли равшан топмиш.. Иншоолло...

—8—

— Яхши бўлса... нечун бу ит эмган қулбаччалар йўлимни тўсади! Ё Хатлибегим билан султон Маҳмуд бир қурсоқдан тушмаганму! Ямин уд — давла амир Сабуқтегиннинг пушти камаридан бўлган зурриёт эмасми, Хатлибегим!

— Бегим! Олий ҳиммат бегим!..

— Олий ҳиммат! — деди Хатлибегим масхараомуз. — Агар бу табиб ўша... ҳаммага маълум ва машҳур ибн Сино ҳазратлари бўлса... нечун уни аҳли мардумдан яширасиз!

— Бегим!

— Нечун мавлоно Абу Райҳон Берунийга кўрсатмадингиз уни! Ё бу иккала аллома дўсту биродар эканидан хабарлари йўқму жанобларининг!

— Олло шоҳид! — деди бош вазир, мунчоқ кўзларини шифтдаги туйнукка тикиб. — Ўлимдан хабарим бор ва лекин бундан хабарим йўқ, бегим.

— Маликул шароб қайда!

— Маликул шароб! — Бош вазир жавоб бериб улгурмади, шў пайт эшик очилиб, бўсағада ранги оқарган эшик оғаси пайдо бўлди.

— Олий ҳиммат бегим авф этсинлар. Киришга ижозат бўлмади!

Хатлибегим, худди бехосдан зарб еган одамдай турган жойида чайқалиб кетдию, олтин курсининг нақшинкор суянчиғини чангаллаб олди. Афтидан, эшик оғасининг сўзи, умрида рад жавобини эшитмаган бу шаддод хотинга маломат тошидан ҳам қаттиқ теккан эди. Бегимнинг нафис

—9—

тилла узуклар тақилган бармоқлари курси суянчиғида дир-дир титрар, юпқа лаблари худди яраланган қуш қанотларидай пирпираб учарди.

— Бу сўзни ким айтди сенга, эшик оғаси! Анов хез... хезбачча вазирми ё...

— Ҳар иккови, бегим. Вазир ҳам, ул ҳакими замон... ҳайрат ибн Сино ҳам! Оламнаноҳнинг ўзлари ҳам бегимни кўришга рўйхушлик бермаган эмиш!

— Ёлғон! Ёлғон сўз бу, эшик оғаси! Даф бўл кўзимдан! — Хатлибегим шартта бурилиб, вазири аъзамга қаради. Бурилганда бўйнидаги қат-қат зебигардон ва марварид шодалари, қулоқларида ёқут кўзли олтин сирғалари нафис жаранглаб кетдию, юксак қуббасимон шифтда ғалати акс-садо берди.

— Ваъзири аъзам! — деди Хатлибегим. Унинг овози бирдан ўзгариб, вазмин ва совуқ оҳанглар касб этди.. — Ул ҳезалак вазир билан сенинг бахтингга амирал мўъмини шифо топгай! Агар мободо бу қабиҳ юмушларинг, бу ҳийлаи-найрангларинг сабаб... бир фалокат юз берса!..

— Бегим! — Али Ғариб, қўлларини кўкка чўзиб, тўсатдан ерга тиз чўкди. — Сизнинг қаҳрингиз фақрни чўчитади, бегим! Оллотаоло ўзи етказган бу нажот фариштасини маккорга чиқариб, фақирни найрангбоз дейсиз! Ёзуғим не менинг! Ёзуғим етти иқлимни оёққа турғазиб, чопар устига чопар, элчи устига элчи йўллаб топдириб келганиммми бу ҳакими ҳозиқни:

—10—

Эшикка борган Хатлибегим кескин ўгирилиб қаради:

— Шу сўзларинг рост бўлса... қуръони масжидни ўпиб қасамёд қиласен!

— Ё халлоқ! — деди Али Ғариб, ҳамон кўкка қўл чўзиб. — Қасамёд қиламен.

— Қасамёд қилсанг... эртага мавлоно Абу Райҳонни саройга йўллаймен... Мавлоно бу ҳакими даврон билан суҳбат қуриб, изҳори ихлос қилажак! Мен оғамнинг, бир қурсоқдан тушган ёлғиз оғамнинг аҳволи-руҳиясини билмоғим даркор, унинг дийдорини кўрмоғим даркор!..

Хатлибегим қора рўмол ўралган такаббур бошини баланд кўтарганича, шитоб билан юриб хонадан чиқди. Вазири аъзам эса, ўрнидан туришга мажоли етмай, ўтирган жойида ўтириб қолди. Бу ўктам, эркакшода хотин уни ёмон кўришини, унинг биттаю-битта мақсади оғаси ўрнига суюкли жияни амир Масъудни тахтга кўтариш эканини вазири аъзам яхши билади. Амир Сабуқтегиннинг — олло унинг гуноҳларини кечиргай! — ёлғиз қизисултони салотиннинг суюкли синглиси бўлмиш бу такаббур бегимнинг бош суқмаган иши йўқ, саройда соҳиби девон Абу Наср Мишкан каби ўз одамлари, аркони ҳарб ва аркони давлат орасида ўз тарафдорлари, ўз хуфялари бор. Вазири аъзам буни билади, жуда яхши билади, бироқ шундай бўлса ҳам, унинг бундайин қаҳри қаттиқ эканини биринчи кўриши!

Мавлоно Абу Райҳонни юборар эмиш!

—11—

Топган сўзини қаранг бу фариштасиз алвастининг!

Али Ғариб билади: бу занжи башара алвасти билан ўша даҳрий мавлоно Беруний орасида пинҳоний бир сир бор. У такаббур алломанинг бошига мушкул тушса бас, бу жодугар дарҳол ҳозиру нозир бўлади, дарҳол уни ўз паноҳига олади. Мана яқинда ул бетавфиқ мавлоно султоннинг ғазабига дучор бўлиб, «Қальаи қаҳр»га тушганида ҳам уни шу қари алвасти қутқариб олди, қўлига фармон тутқазиб, махфий мушриф билан «ҳакими даврон»ни қарши олгани жўнатди. Ёлғиз Беруний эмас, анов шаккок шоир Маликул шаробни ҳам қўлга олди. «Митти тулки» деб, ном чиқарган бош девон соҳиби Абу Наср Мишканни ишга солиб, у шаккок шоирни зиндондан чиқарди ва Абу Райҳоннинг орқасидан югуртирди! Яхшиямки, вазири аъзамнинг хуфялари бу жодугарнинг хуфяларидан, чапдастроқ экан, ҳамма ишнинг олдини олишга муваффақ бўлишди. «Ҳакими даврон» аталмиш бу сохта «ибн Сино»ни таниб қолиши мумкин бўлган одам борки, ҳаммасини қайта ҳибсга солди. Энди бу «ҳакими замон»ни танийдиган бирдан бир одам қолди, у ҳам бўлса, мана шу алвасти айтган бетавфиқ Беруний!

«Осий бандангни ўзинг авф этгайсен, эй парвардигори олам!.. Али Ғариб не қилмасин, сенинг ердаги соянг бўлмиш амирал муслиминга меҳру садоқат азмида қилди. Мана ҳозир ҳам изҳори ихлос

—12—

аҳдида унинг остонасида тиз чўкиб ўтирибди. Булар эса, фақирдан фақат яхшилик кўрган бу кўрнамаклар эса, уни хор қилиб, устига чиқиб олдилар! Ахир бу не ҳақорат! Не кўргулик! Қайси гуноҳлари учун бу интиқомни раво кўрасен, э худованди карим!...»

Вазири аъзам яқинлашаётган оёқ товушларини эшитиб апил-тапил ўрнидан турди. Эшикда, кўзлари ҳадик билан жовдираб... Абул Ҳасанбек турарди.

— Анов... қари ёсумон даф бўлдиму!

— Даф бўлди.

— Хайрият! — Абул Ҳасанакнинг лабларига аллақандай истеҳзо аралаш шўх кулгу югурди. — Фақирни кечиргайсиз, тақсирим! Ул ҳакими даврон, ибн Сино ҳазратларининг хоҳиши шу эди!

— Каминага «ҳакими даврон» эмас, офтоби оламдан сўзланг, жаноб вазир!

— Офтоби олам отдайдурлар!

— Отдай!

— Шундайким, кўнгиллари май ва моҳ тиламиш! Ҳозир машваратхонага қирқ гулидан бир гули очилмаган соҳибжамоллар, хонандаю-созандалар йиғилур!

— Хонандаю-созандалар! Ҳазил мутоибанинг ўрни эмас, жаноб...

— Ҳазил-мутоиба! — Абул Ҳасанак мастона қиқирлаб кулди-да, эшикни ёпиб шивир-шивирга ўтди. — Бу ҳакими ҳозиқ сиз топган сохта ибн Сино эмас, ўшал, оламга машҳур ва маълум чин Ибн Сино-

—13—

нинг ўзгинасидур, тақсири олам. Шундайким, бу алломаи замон минг бир дардга даво топғусидур, ҳаттоким (олло ўзи авф этгай!) ўликни тирилтирмоққа қодирдурлар. Инонмасангиз орқамдан юринг, тақсирим!

Абул Ҳасанак билан Али Ғариб саломхонага, саломхонадан хилватхонага, ундан машваратхонага ўтдилар.

Баланд қуббасимон шифтга беҳисоб биллур қандиллар осилган ўрдадай кенг, муаззам машваратхонанинг тўридаги олтин тахт ўрнига улкан сўри ўрнатилиб, унга лоларанг ипак гиламлар, гиламлар устига қат-қат шойи кўрпачалар ёзилган эди. Бу кўрпачаларда... офтоби олам оқ парқу ёстиқларга ёнбошлаб ётарди.... Султоннинг ўнг томонида, эгнида зарбоф тўн, бошида мўрисимон кўк духоба такя устидан симобий салла ўраб олган «ҳакими даврон» ...ибн Шаҳвоний чордона қуриб ўтирар, чап томондан эса шоир Унсурий жой олган. Уларнинг олдидаги дастурхонда нозик гиёҳлар бўйини таратган тоғ-тоғ бедана кабоблар, арча ҳиди уфурган қовурмалар, нафис, чиний ликопчаларда олтиндай товланган ширинлар, гулдор тақсимчаларда юз хил ширинликлар, шафақ ранг май, гулоб ва шарбатлар тўла биллур идишлар саф тортган.

Машваратхонанинг тўрт бурчагидаги тўртта тилла идишлардан ҳарир кўкимтир тутун кўтарилар, тутун билан бирга мушканбар, арча, кийик ўти, ялпиз ва яна қандайдир доривор гиёҳларнинг ўткир ва хушбўй ҳиди димоққа гуп-гуп урарди.

Султон, эшикда пайдо бўлган бош вазирни кўриб, фавқулодда чаққон ҳаракат билан қаддини ростлаб ўтирди, қовоқлари шишган киприксиз кўзлари аллақандай сузилиб:

—14—

— Офарин сендай вазири аъзамга! — деб заҳарханда қилди. — Сенга ўхшаш суянган тоғларим фақирга гўр қазиб, кафан бичиб юрган эдинглар. Мана, худованди карим ўз иноятини дариғ тутмай, ҳакими даврон... ибн Сино ҳазратларини етказди...

Султоннинг ранг-рўйи унча ўзгармаса ҳам, қуриган теракдай қоқсуяк гавдасида қандайдир пинҳоний бир куч, кишини чўчитгувчи аввалги шиддат пайдо бўлган, куни кечагина пилиги пасайтирилган чироғдай милтираб турган қисиқ кўзлари бугун қайта чақнаб-чарақлаб кетганди.

Али Ғариб вужудини совуқ тер босиб, сўри олдига чўккалади.

— Офтоби олам! Иншоолло, айтганингиз келсин! Ҳазрат ибн Синони етказган ул сарвари коинот сиздай амирал муслимини ўз ҳифзи-ҳимоятига олиб, барча балои наҳсларни даф қилгай! Умри саодатингизга саодат қўшғай! Ғанимларингиз куйиб, хешу-ақраболарингиз хушнуд бўлғай! Илоҳи омин...

— Омин... ўрнингдан тур, Али Ғариб! Фақирга ўз садоқатингни изҳор қиладурғон саодатли онлар келди!

Али Ғариб қўли кўксида, журъатсизгина ўрнидан туриб, сўри чеккасига омонатгина ўтирди. Ўтираркан, шоир Унсурийнинг лабларида билинар-билинмас табассум жилва қилаётганини кўриб қолди. Соқол-мўйловини қайчилаб, аллақандай яшариб кетган Унсурий Абул Ҳасанак билан негадир ўғринча кўз уруштириб олди.

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетанинг олдинги сонида).

ТУРИСТИК КОНКУРС

ДЎСТЛАР УЧРАШУВИ

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Чет эл туризми Бош бошқармаси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Чет эл туризми бошқармаси, социалистик мамлакатлар — Венгрия, Болгария, Польша, Чехословакия ва ГДРнинг туристик ташкилотлари «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг редакциялари билан биргаликда СССР ташкил топганлигининг 60 йиллиги шарафига ўтказаётган «Дўстлар учрашуви» конкурси тошкентликларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Редакциялар адресига турли ёшдаги ва ихтисосликдаги кишилардан юзлаб хатлар келиб турибди. Уларни ишчилар ва хизматчилар, врачлар ва студентлар, мактаб ўқувчилари, уруш ва меҳнат ветеранлари ёзмоқдалар. Газетхонларнинг айримлари социалистик мамлакатлардан бирида турист сифатида бўлишгани ва ГДР, ВХР, БХР, ЧССРнинг зиёратгоҳ жойлари ҳақида, саёҳат таассуротлари ҳақида ёзишган, бошқалари эса ГДРнинг пойтахти —Берлинни, ёки Болгариянинг пойтахти — Софияни, бошқа шаҳарларни кўришни орзу қиладилар.

Почта орқали олинаётган мактубларни ўқир эканмиз, биз Совет кишиларининг қардош мамлакатлар халқларига бўлган қизиқиши катта эканлигига қайта ва қайта ишонч ҳосил қилдик.

Улуғ Ватан уруши ветерани Ефим Викторович Кримонтнинг ёзишича, у ГДР, ВХР, ПХР, ЧССР, БХР ҳақида кўп китобларни ўқиган. У бундай деб ёзади: **«Шундай қилиб, мен 10 саволнинг ҳаммасига [бир неча мактубда] жавоб ёздим. Мен мукофотни оламанми, ёки йўқми—бу сизга ҳавола. Мен врачман, уруш ветераниман. Китобларни мутолаа қилаётганимда кўпгина нарсаларни эсладим, ана шу мамлакатлар тўғрисида янада кўп нарсаларни билиб олдим. Бу жуда ҳам соз иш бўлди».**

Тошкентдаги 118 ва 62-мактабларнинг тўққизинчи синф ўқувчилари Эргаш Иброҳимов ва Захар Цирульник конкурс саволларига катта қизиқиш билан жавоб қайтардилар ва жюрининг қарорини сабрсизлик билан кутмоқдалар.

Марҳабо Ҳабибуллаевна Низомова ҳамшира бўлиб ишлайди, у Тошкент районидаги Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли колхозда яшайди. **«Конкурсда бажонидил қатнашмоқдаман, — деб хабар қилади у. — Кўпгина китобларни ўқишга тўғри келди, бу эса дўстлар ҳаёти билан янада яқиндан танишиш демакдир...»**

Ёш инженер Надежда Гуртовая бундай деб ёзади: **«Бобом Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, биз мактабда ўқиб юрган вақтларимизда у оғир йилларда немис ватанпарварлари халқ ҳокимиятини ўрнатишга қандай ёрдам берганликлари, ГДРнинг тарихий обидалари ҳақида кўп ҳикоя қилиб берар эди... Мен конкурснинг барча қатнашчиларига — барча саволларга тўғри жавоб беришларини, кимнинг жавоби энг муносиб бўлса —янги дўстлар билан янги учрашувлар ўтказишига истак билдираман!**

Ирина Маматқулова, ТошДУ журналистика факультети студенти: **«Менимча конкурс тошкентликларда ғоят катта қизиқиш уйғотди. Шаҳримиз Болгариянинг Хасково округи билан дўстлашган, интернационал қурилиш отрядларининг студентлари Болгарияда ҳам, Венгрияда ҳам, ГДРда ҳам меҳнат қилдилар. Конкурс саволларига жавоб қайтараётганимда, у ёки бу мамлакат билан ўрнатилган дўстлик алоқалари тўғрисида кўпгина янгиликларни билиб олдим».**

В. И. Ленин номли электрон-техника заводининг созловчиси Н. А. Филатов, ўқитувчилар У. Х. Қосимова, З. Маҳаматиллаев, «Узгипроавтодор» давлат лойиҳа институти электрон-ҳисоблаш машиналарида инженерлик ҳисоблари бўлими группасининг раҳбари Ю. В. Мошкин, хизматчи Ф. Х. Хўжаев ва бошқа кўпгина газетхонлар редакцияга ўз мактубларини юборишган. Олинаётган хатлар орасида шундай мактублар ҳам учраб турадики, уларнинг муаллифлари ўзлари ҳақида, касб-корлари, қаерда ишлашлари ёки ўқишлари ҳақида маълумот бермаганлар. Ваҳоланки, буларнинг ҳаммаси конкурс шартларида кўрсатиб ўтилган. Айрим газетхонлар телефон қилиб, саволларга батафсил ёки қисқа жавоб бериш керакми, ўнта саволдан бир нечасига жавоб юборса бўладими, деб сўрашяпти.

Кўрсатилган ўнта саволнинг барчасига аниқ жавоб қайтариш, фикрни тўғри баён эта билиш лозим.

Ҳамма конкурс якунланишини сабрсизлик билан кутмоқда. Лекин ана шу масъулиятли босқичга ҳали вақт бор. Ҳар бир мактуб синчиклаб ўқилади, баҳоланади. Натижалар жамлангандан кейин жюри қарорига биноан «Дўстлар учрашуви» конкурсининг ғолиблари эълон қилинади.

Қадрли газетхонлар, ҳозирча ёзишни давом эттираверинг, конкурснинг янги қатнашчиларидан мактублар кутамиз.

• *Ажойиботлар оламида*

ҚАДИМГИ ҚЎРҒОН СИРИ

Кўҳна Қозоғистон диёри кишиларга яна бир сирини очди: Жанубий Балхаш бўйи чўли чеккасидаги назарга илинмас дўнглик остидан ўрта аср аскари даҳмаси топилди.

Унга қурилиш ишлари чоғида тасодифан дуч келинди. Олимлар қабр ўрнини синчиклаб текшириб зардўзи ва нуқрадўзи шойи камзўл қолдиқларини, тилла тўқали қамарни, чарм этикни топдилар. Узун тумшуқли кумуш идиш ва тилла-кумуш қотишмасидан қуйилган, нилуфар ва печак гул тасвири ўйилган товоқ ҳам чиқди. Археологларнинг хулосаларига кўра бу қабр кавланганига камида 600 йил бўлган.

Республика Фанлар академияси ходимларининг фикрича, кийимбошнинг бадиий безаклари, тилла ва кумуш ашёлар даҳмада хон сулоласига мансуб киши дафн этилган дейишга асос беради. Тарихчиларнинг айтишларича, XIII асрнинг иккинчи ярмида Қозоғистон Еттисуви (ҳозирги Олмаота ва Толдиқўрғон областлари) машҳур саркарда Чиғатой улусига кирган.

(ТАСС).

ФАН ВА ТЕХНИКА ИЗЛАНИШЛАРИ

Телекамерали компьютер

Электрон ҳисоб машинаси кўриш қобилиятига, шу билан бирга тасвирни одам мияси сингари қабул қилиш ва уни аниқлаш қобилиятига эга бўлмоқда. Латвия ССР Фанлар академияси электроника ва ҳисоб техникаси институтининг олимлари ЭҲМ асосида оригинал бир қурилма—видеоанализатор вужудга келтирдилар. Телевизион камера унинг кўзлари бўлиб қолди. Заруратига қараб камера микроскоп, фотообъектив ёки, ҳатто, телескоп билан қўшиб ишлатилади.

— Одам геометрик шаклни кўриб турар экан, унинг қиёфасини ҳамиша ҳам тўғри аниқлай олмайди,— деди институт директори, республика Фанлар академиясининг вице-президенти Э. А. Якубайтис.— Янги қурилма шаклни танибгина қолмай, турли фигураларнинг саҳни ва периметрларини ғоятда аниқ ўлчай олади. У тасвирни ташқи аломатларга қараб таққослаш ва классификация этишга ҳам қодирдир. Шу йўл билан тўқиладиган материалларнинг сифатини, сурков мойининг тозалик даражасини аниқлаш, металларнинг структурасидаги нуқсонларни топиш мумкин бўлади.

Установка ишлатиладиган соҳа кенг. Ундан кўпгина илмий-техник вазифаларни ҳал этишда — тирик тўқима ҳужайраларни анализ қилишдан тортиб, юлдузли осмон суратларини ишлаб чиқишгача фойдаланиш мумкин бўлади.

Аппарат белгиланган программага мувофиқ ишлайди. Конструкцияни ўтказилувчи эксперимент шартларига мувофиқ қайта тузиш зарур бўлса, бу иш унификация этилган блоклар ёрдамида бир неча минут барвақт бажарилади. Улар алмаштирилади, болаларнинг кубиги сингари бир жойдан—иккинчи жойга олиб қўйилади, бошқатдан тузилади. Тадқиқ этилувчи объект установка ёнида бўлиши шарт эмас. У видеоинформацияни олисдан алоқа каналлари орқали қабул қила олади. Ҳозир институт ходимлари яратилган системани фақат оқ-қора тасвирларнигина эмас, шу билан бирга рангли тасвирларни ҳам таҳлил эта оладиган қилиб такомиллаштирмоқдалар.

Тузоққа тушган қуёш

Самарқанд кооператив институтининг доценти Аммун Кимёгаров чўпон бригадаларига ғалати бир совға — қуёш ўчоғини ҳадя этди. Ҳозирча у икки ашё — сув қайнатгич билан овқат иситадиган мослама — мармитдангина иборат. Лекин олим тез орада улар ёнига холодильник ва овқат пиширадиган кострюлька ҳам келиб қўшилади, деб ҳисоблайди.

Қуёш мармити ихтиро деб топилди. Олим уни яратишда намакоб ваннаси принципидан фойдаланди. Маълумки, концентрацияси денгиз сувига яқинлашиб қоладиган намакоб офтоб нурида 95 градусга қадар қизий олади. Оригинал найчалар системаси шу ҳароратни узоқ вақт мобайнида сақлашга имкон беради. Шу найчадаги сийрак ҳавода сув айланиб юради. Сув буғга айланади ва сўнгра совуқ муҳитга ўтгач, конденцияланади. Мармитни ишга тушириб юбориш учун бир челак сув кифоя. Электр энергияси билан ишлайдиган шундай қурилма бир соатда 4 киловатт-соатгача энергия истеъмол қилади.

Самарқандлик геологлар ҳам Кимёгаровнинг ихтироси билан қизиқиб қолдилар. Улар ўз устахоналарида бир неча қуёш ўчоғини ясадилар. Булар Қизилқумдаги ер бағрининг разведкачиларига юборилади.

(ТАСС).

• *Турмуш чорраҳаларида*

КЕКСАЛАР ҚУВОНЧИ

Бола-чақаларининг «йўқ, йўқ» дейишларига қарамай Мавлон ота, Тоживой оқсоқол каттакон бир даргоҳда посбонлик қилишади. Уч кун деганда бир марта кеч кетиб, эрта наҳорда бирга қайтиб келишади. Қўшни маҳаллалик Нормат карвон ҳам ўша даргоҳнинг посбонларидан, энг сўзамоли ва ишбилармонидир. Ҳаммаси бўлиб бу улкан даргоҳга ёши қайтган ўн икки киши бир ойда атиги ўн марта келиб-кетишади.

Биз айтган ўша катта даргоҳнинг қоровуллари кечаси ички телефон билан бир-бирлари билан гаплашиб, ҳол-аҳвол сўрашади. Кобили шўрва қачон, қайси қаватда тайёр бўлади хабардор бўлишади. Қават ва коридорларни бирбир кўздан кечириб хотиржам бўлиб, сўнг бирин-кетин дастурхон атрофига йиғилишади. Оёқ шарпаси эшитилар экан, «Ким бу» деб садо эшитилади. «Ошна» деган жавоб эшитилади шунда. Ҳар ким халтасидан турли нарса чиқариб дастурхонга қўяди. Дастурхон беҳи-ю-олма, узуму нок, шафтолию-анжир билан безаниб кетади. Шўрва тортилиб, нонлар ярақлаб турар экан, кексаларнинг баҳри дили очилиб кетади. Бири олиб, бири қўяди. Бири «Яхшиям иш бор экан, овунаркансан киши, кечаси уйқу келмасди, юз азобда тонг оттирардим», — деса, иккинчиси, «Қаранг, кечасининг шаҳзодасимиз, ахир, акс ҳолда ўтиравериб ўтирағон, ётавериб ётағон бўлиб қолардик»,—дейди. Нормат карвон ҳам гапга аралашиб, одати бўйича «Қимирлаган қир ошар», «Тарки одат — амри маҳол» деб луқма қистириб қўяди.

Кечасининг посбонлари чароғон катта кўчадан ҳам хабардор бўлиб туришади. Вазиятга қараб милиция ёки «Тез ёрдам» машинасини чақиришади. Йил охирига келиб, посбонларнинг кўпчилиги фахрий ёрлиқлар, қимматбаҳо ҳадялар, дам олиш уйлари, курорт ёки санаторийларга йўлланма билан мукофотланишади.

Ҳар нарсанинг кушандаси бўлгандек, бу азамат қарияларнинг ҳам «кушандаси» бор. У ҳам бўлса биргина Олимбодроқдир. «Қаригандa ишга бало борми ёки оч қолвотсанларми? Бирингни ўғлинг министр ўринбосари, бирингни ўғлинг профессор, бирингни қизинг магазин мудири. Ҳаммасининг тагида машинаси бор, тағин сенларга нима керак?», дегани деган. Унинг гапига қулоқ солсангиз: қайси кекса нечта қўй, нечта эчки боқади, нега анави қария боғбонлик қилади, ҳаммасини бирмабир ғийбат қилади.

Қиссадан ҳисса: ҳунук арнга ўхшаган Олимбодроққа Шайх Саъдий тили билан «Асал бермасанг ҳам нишингни санчма» демоқчимиз.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач, медицина фанлари кандидати.

Редактор
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

21 ЯНВАРДАН БОШЛАБ

Константин АВАГИМОВ раҳбарлигидаги

«САЛОМ, ГУЛЛИВЕРЛАР!»

МУЗИКАЛИ-ЭКСЦЕНТРИК АТТРАКЦИОНИ

ГАСТРОЛЛАРИ

Таниқли масхарабоз Яша ПОПОВ иштирок этади.

ЦИРК ВА КИНО АРТИСТЛАРИ ҲАМДА ОСЕТИЯ ЙИГИТЛАРИ ИЖРОСИДА

«КАВКАЗ МАНЗАРАЛАРИ»

Бадиий раҳбар —Шимолий Осетия АССР халқ артисти Ҳасанбек КАНТЕМИРОВ

Томошалар соат 19.30 да; шанба кунлари соат 16.00 ва 19.30 да; якшанба кунлари соат 13.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.

Касса соат 10.00 дан 20.00 гача очиқ.

44-35-91, 44-35-84 телефон номерлари бўйича справкалар олиш мумкин.

«УЗБЕКХЛОПКОМАШ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА

қуюв цехи ишчилари, слесарь-ремонтчилар, электромонтёр-ремонтчилар, кран машинистлари, токарлар, қалайловчилар, дурадгорлар, слесарь-сантехниклар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй ва район ижроия комитетлари қошидаги аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг район пунктлари.

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ ЛЕНИН РАЙОНИДАГИ ТАШКИЛОТЛАРГА

инженерлар: механиклар, экономистлар, технологлар, темир йўллар эксплуатацияси бўйича; **машинисткалар** (меҳнат ҳақи ишбай)

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона — аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг марказий пункти

ТОШКЕНТ ШАҲРИ САНОАТ КОРХОНАЛАРИ, ҚУРИЛИШЛАР, МУАССАСАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ МЕҲНАТ БЎЛИМИ ҚОШИДАГИ

ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ

корхоналар, қурилишлар ва муассасаларнинг ишчи кадрлари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларга бўлган талаб-эҳтиёжлари ҳақида информациялар уюштириш учун

ШАРТНОМАЛАР ТУЗАДИ

Вакант вазифалар мавжудлиги ҳақидаги барча информацион-маълумот ишлари фақат Тошкент шаҳри аҳолини ишга жойлаштириш бюросидагина жамланади.

Бюро кадрларга бўлган эҳтиёж ҳақидаги информация масалалари бўйича радио, телевидение, матбуот, «Ишга жойлаштириш хизмати» ахборот щчитлари орқали фақат информация уюштириш учун аҳолини ишга жойлаштириш бюроси билан шартномага эга бўлган шаҳар корхона ва ташкилотларигагина хизмат кўрсатади.

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШ МАСАЛАСИ ЮЗАСИДАН ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАРГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:

Марказий пункт— Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5—6 хоналар.
Ленин райони пункти— Т. Шевченко кўчаси, 64-уй.
Октябрь райони пункти— У. Юсупов кўчаси, 3-уй.
Чилонзор райони пункти— 2 квартал, 3-уй.
Фрунзе райони пункти— Ш. Руставели кўчаси, 62-уй.
Ҳамза райони пункти— М. Ҳасанова кўчаси, 3-уй.
Куйбишев райони пункти— К. Маркс кўчаси, 59-уй.
Киров райони пункти— Энгельс кўчаси, 48-уй.
Собир Раҳимов райони пункти— Қорасарой кўчаси, 270-уй.
Акмал Икромов райони пункти — Чилонзор массиви, 22-квартал, 13-уй.
Сергели райони пункти— Спутник массиви, 2-квартал, 69-уй.

РЕСПУБЛИКА СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗИШНИ ЎРГАТИШ КУРСЛАРИ

кундузги ва кечки бўлимларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курсларда ўзбек ва рус тилларида замонавий иш бошқариш асосларини биладиган секретарлар, стенографистка ва машинисткалар тайёрланади.

Курсларга ўқувчилар қабул қилиш йилига икки марта:
ИЮЛЬ—АВГУСТДА.
Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади;
ДЕКАБРЬ—ЯНВАРДА.
Машғулотлар 1 февралдан бошланади.

Справкалар олиш учун қуйидаги адресга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 174-уй, Бешёғоч (Комсомол кўли яқинида), ҳар куни соат 10 дан 19.00гача. Телефон 44-30-61.

Ташкилотлар ва корхоналар раҳбарлари

ДИҚҚАТИГА!

«УЗОРГТЕХКОЛХОЗСТРОЙ» РЕСПУБЛИКА ЛОЙИҲА-ТЕХНОЛОГИЯ ТРЕСТИ
ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН
ОРТИҚЧА АСБОБ-УСКУНА ВА МАТЕРИАЛЛАРНИ

РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛАДИ:

ТПК — ТРАНССОИСКАТЕЛИ (штангасиз). Баҳоси — 220 сўм.
УВПМ — 1 ВАҚТ РЕЛЕСИ. Баҳоси — 330 сўм.
Д—2Б ДИОДИ. Баҳоси — 35 сўм.
Д—2Е ДИОДИ. Баҳоси — 44 сўм.
Д—10 ДИОДИ. Баҳоси 8 сўм;
Д—18 ДИОДИ. Баҳоси — 48 сўм;
Д—105 ДИОДИ. Баҳоси — 70 сўм;
Д—202В ДИОДИ. Баҳоси — 29 сўм;
Д—202Л ДИОДИ. Баҳоси — 55 сўм;
Д—202М ДИОДИ. Баҳоси — 250 сўм;
Д—303 ДИОДИ. Баҳоси — 380 сўм;
Д—305 ДИОДИ. Баҳоси 724 сўм 87 тийин.
МП—37А ТРАНЗИСТОРИ. Баҳоси — 65 сўм 20 тийин;
МП—37Б ТРАНЗИСТОРИ. Баҳоси — 68 сўм;
МП—38 ТРАНЗИСТОРИ. Баҳоси — 18 сўм;
МП—39 ТРАНЗИСТОРИ. Баҳоси — 45 сўм;
МП—40 ТРАНЗИСТОРИ. Баҳоси — 24 сўм;
МП—42Б ТРАНЗИСТОРИ. Баҳоси — 22 сўм 80 тийин;
ГТ-108Б, Г ТРАНЗИСТОРИ. Баҳоси — 90 сўм.
«ГРАНИТ» радиостанцияларининг функционал элементи. Баҳоси 2040 сўм;
«ГРАНИТ» радиостанцияларининг ФСС фильтри. Баҳоси — 540 сўм 32 тийин;
Турли микросхемалар. Баҳоси — 1110 сўм;
Радиорозеткалар. Баҳоси— 55 сўм;
Телефон розеткалари. Баҳоси 747 сўм;
М—1530А вольтметри. Баҳоси — 147 сўм 40 тийин;
СВ 24/9 выпрямители. Баҳоси 128 сўм 47 тийин.

Бу материаллар ва асбоб-ускуналарни сотиб олиш юзасидан сизни қизиқтирган масалалар бўйича қуйидаги адресга мурожаат қилиш мумкин: ГСП. 700000, Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 62-уй.

Телефонлар: 35-13-32, 35-15-03.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/I да **Келинлар қўзғолони,** 13/I да **Ҳар тўкисда бир айб.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/I да **Хизматингизга тайёрмиз,** 13/I да **Гулсара.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Сивка-Бурка, қутқар!» воқеий эртак. Янги йил томошалари (10, 13, 16 ва 19.30 да).

КИНО

11 ЯНВАРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«РЕЗИДЕНТНИНГ ҚАЙТИШИ» — **Чайка** (18, 21.00, телефон 77-06-20), **Восток** (18.30, 21.00, телефон 91-14-51), **Москва** (18.30, 21.00, телефон 33-05-01), **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (18.30, 21.00, телефон 53-65-87), **Ҳамза номли** (18.30, 20.45, телефон 91-10-51), **Тинчлик** (18.30, 21.00, телефон 53-86-07), **Ватан** (18, 20.45).

«ХОТИРА БОҒИ»—**Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«АЛВИДО» ДЕЯ ОЛМАЙМАН»— **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

«ЗЎРАКИ АЛДАМЧИЛАР» — **Санъат саройи** (19.45, телефон 44-21-74), **Қозоғистон** (17, 18, 20, 21.00, телефон 35-24-92).

12 ЯНВАРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«РЕЗИДЕНТНИНГ ҚАЙТИШИ» — **Чайка** (12, 15, 18, 21.00 телефон 77-06-20), **Восток** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 33-05-01), **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 53-65-87), **Ҳамза номли** (10.30, 13, 16, 18.30, 20.45 телефон 91-10-51), **Тинчлик** (12.30, 15.30, 18.30, 21.00, телефон 53-86-07), **Ватан** (12, 15, 18, 20.45).

«ХОТИРА БОҒИ» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«АЛВИДО» ДЕЯ ОЛМАЙМАН» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

«ЗЎРАКИ АЛДАМЧИЛАР» — **Санъат саройи** (11, 13.45, 16.30, 19.45, телефон 44-21-74), **Қозоғистон** (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20.00, телефон 35-24-92).

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ЗАРГАРЛИК ЗАВОДИГА

машинасозлик технологияси мутахассислари, металлни кесадиган станоклар ва асбоблар бўйича инженерлар: рангли металлар металлургияси, программистлар, АСУ электрончилари, технологлар, сантехниклар ва вентиляциячилар, конструкторлар, экономистлар, метролог; **слесарлар:** автомашина ва контроль-ўлчов асбоблари, электрчилар, асбобсозлар, сантехниклар, вентиляциячилар, ускуналар ремонти бўйича, ускуналарни созловчилар; **заргарлар.**

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона— аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг марказий пункти.

Ўзбекистон ССР «АВТОМОТОЛЮБИТЕЛЬ» жамиятининг
ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ
«В» категориясидаги автомобиль ҳайдовчиларини ўқитиш учун
ЖАМИЯТНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР АВТОМАКТАБИГА
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машғулотлар —группалар комплектлангандан сўнг бошланади.

Кундузги ва кечки группалар мавжуд.

Жамиятнинг шаҳардаги район ижроия комитетлари ҳузуридаги район Советлари орқали йил бўйи қабул давом этади.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

11 ЯНВАРЬ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.00 «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 18.30 Халқ куйлари. 18.45 Алкоголизм ҳақида суҳбатлар. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Расмларда қуёш акси бор». 19.45 «Финляндия бўйлаб». Телевизион очерк. 20.05 Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиоси электр-чолғу асбоблари ансамбли ижро этади. 20.40 «Буюк халқ ҳақиқати» «Халқ депутатлари». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 21.30 «Время». 22.05 «Фестиваллар... Конкурслар... Концертлар...» 23.20 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.45 «Рус сувенири» ансамблининг концерти. 19.00 «Киришга рухсат беринг». Телевизион очерк. 19.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.50 В. А. Гранаткин хотираси учун футбол бўйича халқаро ўсмирлар турнири. СССР-1—Франция терма командалари. 2-тайм. 21.30 «Время». 22.05 «Синов муддати». Бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Болалар учун. «Сўз кетидан сўз келар» (такрорий). 18.30 «Юлдузча». 19.00 «Ҳамкорлик шартномаси амалда». Тошкент тўқимачилик комбинати: реконструкция муаммолари». «Совет Ўзбекистони газета редакцияси ва Ўзбекистон телевидениесининг биргаликдаги рейди. 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Сеҳрли лой». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»). 20.00 «Инсон ва қонун». 20.30 «Ахборот». 20.50 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. «Деҳқонларимиз жасоратини шарафлаймиз». Кўрсатувда Ўзбекистон Компартияси Андижон область комитетининг секретари И. Қурбонов иштирок этади. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Андижон область қишлоқ хўжалиги илғорларига бағишланган кўрсатувнинг давоми. 23.25 Янгиликлар.

II

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика. 19.05 Реклама. 19.20 Эстетика асослари. Санъат турлари. Архитектура (рус.). 20.00 Янгиликлар. 20.20 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Инглиз тили. 20.50 «Актриса». Телевизион бадиий фильм. (рус.). 21.30 МТ II.

12 ЯНВАРЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Синов муддати». Бадиий фильм. 11.15 «Киносаёҳатчилар клуби». 12.15 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Ҳужжатли фильмлар. 15.55 Чиатури шаҳар Маданият уйи «Чанги» ашула ва рақс ансамблининг концерти (Грузия ССР). 16.25 «Объектив». 16.55 «Горнчилар, қаердасиз!». 17.40 «Д. Д. Шостакович. 2-соната. Халқаро конкурслар лауреати Б. Петрушанский ижросида». Фильм-концерт.

18.15 «Менинг қадрдон пойтахтим». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Қувноқ нотачалар». 19.45 «Инсон ва қонун». 20.15 «Отларни кечувда алмаштирмайдилар». Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Фан ва турмуш». Академик И. В. Курчатов. (Туғилган кунининг 80 йиллигига). 22.35 «Дунё воқеалари». 22.50 «Оркестр ижроси учун соло». Фильм-концерт премьераси. 23.25 «Спорт ҳафталиги».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 «Келажак моделлари». Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 Музика. 7-синф. М. И. Глинка. «Вальс-фантазия». 10.05 ва 15.00 Немис тили. 11.05 Илмий-оммабоп фильмлар: «Ай-Петри, эртанги кун об-ҳавоси». «Оқ этюд». 11.35 ва 12.40 Умумий биология. 9-синф. Органик дунё эволюциясининг далиллари. 12.05 «Ота-оналар, Сизлар учун». 13.10 Тарих. 7-синф. XVI аср иккинчи ярмида Россия давлати. 13.40 Ботаника. Ёввойи ва маданий ўсимликларнинг хилма-хиллиги. 14.00 «Физика». 10-синф. Оптик асбоблар. 14.30 А. Серафимович. «Темир оқим». 15.30 Лермонтов — рассом». 16.30 Янгиликлар.

18.30 Янгиликлар. 18.50 «Бригадир Гисевнинг учинчи тайми». Меҳнатни ташкил этишнинг бригада системасини жорий этиш масалалари ҳақида. Кўрсатувда КПСС Калуга область комитетининг биринчи секретари А. А. Кандренков иштирок этади. 19.20 Илмий-оммабоп фильм. 19.30 В. А. Гранаткин хотираси учун футбол бўйича халқаро ўсмирлар турнири. ЧССР—ГФР терма командалари. Танаффус пайтида (20.10) — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 21.05 Бутунроссия конкурсининг дипломанти А. Акулина чалади (домра). 21.30 «Время». 22.05 «Муқаддима». Бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Вузоқча». Қўғирчоқ фильм. 11.50 «Бизнинг гўзал арчамиз. (такрорий). 12.30 Рус адабиёти. «Ҳаёт — жасорат». Н. Островский (рус.).

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Нуқта ва вергул саргузаштлари». Мультфильм. 18.20 «Пионерлар мамлакатида». 18.50 «Ҳамиша ижодий изланишда». «Тошкент оқшоми» — «Вечерний Ташкент» газеталарининг 5000-сони нашрдан чиқишига. 19.20 «Ноз-неъмат бунёдкори». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Қўшиқнавис шоирлар». П. Мўмин. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Қўшиқнавис шоирлар». П. Мўмин (давоми). 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 22.20 «Олий мақсад сари». Бадиий фильм. 1-серия. 23.30 Янгиликлар.

II

17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 Абитурентлар учун. Математика. 18.45 «Даштга ўрганган жайронлар». Телефильм. 18.55 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Химия. 19.50 «Шарқ фантазияси». Телефильм. 20.00 Янгиликлар. 20.20 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Француз тили. 20.50 «Тоғлар, тоғлар», «Авача тутаган жойда». Телефильм. 21.30 МТ II.

Тошкент Давлат педагогика институтининг ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари, физика ва индустриал-педагогика факультетлари коллективлари назарий физика кафедрасининг доценти М. С. Яхёевга онаси

Муҳаррам ЯҲЁЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Октябрь район ошхоналар тресги коллективи шу трестнинг бирлашган касаба союзининг раиси С. Э. Акбаровга акаси

Жўра СУЛТОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

4 БЕТ. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент — ГСП. Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02. бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-53-16; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-55-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

11 ЯНВАРЬ, 1983 й. Р—07015. Газета Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. Б-2014. ИНДЕКС 64690.